

מדינת ישראל

גנוזך המדינה
מכיל - הממשלה

מעשה

Ph.D. 1964

דער אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס
אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס
אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס אהרן'ס

6-7.1967

pen. - k

מס. ת.א. מקורם

五

ועדת השרים לתיאום בין ועדת השר

DV

8220 / 2 - X

מזהה פיזי

1082080 : מס פריט 77.4/22 - 140

מזהה לוגי :

24/11/2013

02-111-08-11-10

כתובת

222-4

מחלקה

פ ר ט י כ ל

הישיבה השלישית של ועדת השרים להיאום בין
ועדת השרים לענייני פנים ושירותים ובין
ועדת השרים לענייני כלכלה, בעניין השטחים
במוחזקים בידי צה"ל, שהוקמה על-פי החלטה
מס. 556 של הממשלה, מיום 18.6.67

כ"ד בסיון תשכ"ז - 2.7.67

(בשעה 19:00)

נכחו השרים : פ. ספיר - יו"ר,
ח. גבתי,
י. ספיר,
ח.מ. שפירא.

נעדרו השרים: ט. דיין,
ז. שרף.

ט. צויגריין	-	מזכירות הממשלה
י. ארנון	-	משרד האוצר
רס"ן ס. אדלר	-	צה"ל
אל"ם א. ברזילי	-	צה"ל
ז. בירגר	-	משרד המסחר-והתעשיה
ד. גולן	-	משרד המסחר-והתעשיה
אלוף ס. גורן	-	צה"ל
י. גבירץ	-	קצין מטשל
אל"ם ר. ורדי	-	צה"ל
ב. יקוהיאלי	-	קצין מטשל
אלוף ע. נרקיס	-	צה"ל
אל"ם י. נסצן	-	צה"ל
ד. קנטרוביץ	-	קצין מטשל
ח. רוט	-	משרד המסחר-והתעשיה
רס"ן א. שטרון	-	צה"ל
א. שלוש	-	משרד החוץ

= = = = =

(רשם סר י. מימון).

היו"ר השר פ. ספיר:

רצינו לשמוע מכלי ראשון מה עושים בשטח הכלכלי בגדה

המערבית וגם ברצועת עזה. אתם יודעים שהממשלה מסרה

את העניינים הכלכליים לוועדת השרים לענייני כלכלה ואנחנו משפלים בהם. היום טפלנו בעניין
החקציב. ביום חמשי סיכמנו מספר דברים. כפי שמסר מר יהודה ניצן התחילו כבר לבצע שורה
של דברים. יש רק דברים שלא הכינותי; כך למשל מדוע צריך להתחיל לשלם משכורת למי שצריך,
מחודש ספטמבר ומה יעשו האנשים ביולי ובאוגוסט.

רואים אותי כאחראי לעניינים כלכליים. שמעתי אפילו

שיש תרעומת עלינו. אמר לי הרב אלוף צור שהסביר כי אין יסוד לכך.

מהי התרעומת?

השר ח. גבתי:

שאיננו עושים שום דבר.

היו"ר השר פ. ספיר:

שמעתי להיפך שמשדרים חדלו לשפל בענייני ישראל.

השר ח. גבתי:

נשב השבוע עוד הפעם על ענייני החקציב.

היו"ר השר פ. ספיר:

עכשיו רשות הדבור לאלוף עוזי נרקיס.

אלוף עוזי נרקיס:

החלה מספר מלים באופן כללי. אשר לשענה אם אנחנו

עושים או איננו עושים, הרי עלינו מקשים שני דברים,

אולם גם הם מסתדרים והולכים. עניין אחד הוא עניין המטבע, שבינתיים התגברנו עליו ואנחנו
הולכים קדימה. עניין שני הוא שהבאנו, כעבור קצת פחות מחודש, את המצב בגדה המערבית מבחינה
ארגונית לנורמליזציה, זאת אומרת שברמה של העיריות כל השירותים עובדים, וגם קצת מעל לזה;
ברמה של המחוזות הקודמים, אם זה משרד הרישוי או משרדי הכנסות המדינה, מתחילים המשרדים
להתארגן ולעבוד. כמו כן יתחיל בקרוב משרד החנוך בפעולתו.

בחי הספר היו סגורים כל חודש יוני

היו"ר השר פ. ספיר:

אצלם יש חופשה של שלשה חדשים: יוני, יולי ואוגוסט.

אלוף עוזי נרקיס:

לאחר שמבחינה ארגונית העניינים הנ"ל עובדים, הגיע הרגע

שמתחיל חוסר עבודה וצריך לראות איך הגדה הזאת תתחיל להתפרנס, אולי לא כל כך זה מזה, אבל

צריך להחליט מה אנחנו עושים, האם משקיעים או לא משקיעים שם, ואם משקיעים במה משקיעים

וכו'. אני חושב שלזה פחות או יותר הגענו היום בביקורים במקומות שונים. אנחנו יודעים

שיש חוסר עבודה. זה מתחיל להתגלות פה ושם. וכך מתחיל להתגלות, ואולי יורגש יותר כעבור זמן

מה חוסר כסף. כיום אנחנו יכולים להגיד, היתה מלחמה, יכולים לחכות שבועיים וכדומה. אבל כיום הרבה מקבלים כסף מאונר"א, עונת הפרי היא בעיצומה ואין הם משתמשים בהרבה דברים. אבל היות והכרונה היא להגיע לנורמליזציה מוחלטת, אנחנו צריכים לראות איך אנחנו הולכים הלאה, ואיך נתחיל לעגל את החיים הכלכליים, את הפרנסה בגדה המערבית. פרשים יותר ימסור מר יקותיאל שהחליף את מר שוהם.

מר יקותיאל:

אדוני המשרדים.

קודם כל משוד האוצר. הסדרנו שיתחילו לשלם משכורות

לעובדים, כלומר מפרעות על חשבון משכורת יוני עם הסדר מידי, שבעבור זמן קצר השולם יתרת החשלוס. כיון שהבנקים אינם פועלים עדיין שם, אנחנו מרכיבים יחידות של שלמים של החשב הכללי של הגדה המערבית, שיפעל יחד עם איש המנגנון, איש שירות המדינה. הם גם יגמרו את הפורמליות של רישום העובדים והכנסתם למסגרת הסדירה.

כניפי הדואר ייפתחו כיום ראשון הבא. יהיה

בסניפי הדואר סידור שיוכלו לשלם על חשבון מטיס. משרדי מס ההכנסה ומס הרכוש יתחילו לפעול, ואנשים יוכלו להכניס חשלוסים לסניפי הדואר.

הכינונו גם את התקציב. בנינו את החשבות של הגדה.

זה יהיה בטקביל כמו יחידה של משרד ממשלתי עם רפרנטים, על טנת שהסדר וחזיוק יהיו גדולים יותר.

לשפול במסיט הישירים הכניסו לעבודה את הצורות

של העובדים המקומיים - הן לגבי מס הכנסה והן לגבי מס הרכוש. המשרדים האלה מתחילים לפעול. מהמפרעות שהעובדים יקבלו, במדה שהם חייבים במס הכנסה ובמס רכוש, ינוכה מהם, לפי המחכונת ההוקית הקיימת בגדה. ואפילו אם הסכומים יהיו סמליים, יש לעשות זאת, כדי להרגיל אותם לאזרחות. המחלקה הזאת התורגנה במחירות בראשותו של מר שילוני והיא פועלת יפה. אגף המנה והכלו חקים יחידה נפרדת הפועלת יפה. הם מקימים יחידות מכס במחסומים בכניסות לגדה. מפעילים את הצווים הקיימים לגבי כל הסחורות החייבות במלוא המכס או בהיטלים.

אולם היות והבנקים לא נפתחו עדיין, עשינו סידורים

אד הוק עם אונר"א והסכמנו לפתיחת חשבון שלהם בבנק ישראלי עם אפשרות של החלפה מדולרים לדינרים ואחרי כן ללירות ישראליות. סידרנו סידור דומה גם לגבי הכנסיות.

לפי צרכיהם יוכלו להמיר דולרים ללירות ישראליות או לדינרים. נתקבלו בבנקים ישראלים \$ 300,000 תמיכות לערביי הגדה, באמצעות בנקים אירופיים. כדי לא לעכב את העניין קבענו שאנשים הזכאים לקבלת התשלומים יוזמנו ביום מסוים למשרדי המושל ונציגי בנקים משראל יבואו לחת את התשלומים לאנשים הזכאים לכך. אלה הן תדמות או תמיכות. יתנו להם את התשלומים בדינרים שהם יהיו המטבע החוקי בגדה. הבנקים יוכלו להמיר את הדולרים לדינרים. ואם האיש עומד על כך לקבל את הסכום במטבע המקורי ?

השר י. ספיר:
מר יקותיאל:
 במדה שחוק הפיקוח על המטבע של הגדה מאפשר זאת, יוכל לקבל. גם חושב ישראלי יוכל במקרה כזה להחזיק דולרים רק בחשבון פז"ק. עד כמה שאני יודע, יש גם בחוק הירדני חוק פיקוח על המטבע. במדה שמדינה היא חברה בגוש השטרלינג, חייב להיות שם חוק כזה.

מר יקותיאל:
 בעניין הבנקים עשינו סידור זמני. הערב אפגש עם מר שמעוני מבנק ישראל. עשיתי הסדר עם חמשה בנקים ישראליים שיחזילו לפעול שם: בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, הבנק הערבי, ברקליים בנק. בנקים אלה הסכימו לפתוח סניפים בערי הגדה המערבית. יש שני בנקים זרים - אוטומן בנק ובריטיש בנק - שהם פעלו בגדה והם אינם בבעלות ירדנית ואינם רשומים בירדן, הצענו להם שיחדשו את שירותיהם בגדה. נשמח אם ייענו לפנייתנו. יש לי ידיעות בלתי רשמיות שהם מהססים מלעשות זאת.

אני מקווה שתוך שבוע או עשרה ימים יתחילו הבנקים הישראליים לפעול בגדה המערבית ואז יהיה קל יותר להעביר תשלומים לשם. מצב הבנקים שם נמצא בבדיקה. בחלקם יהיו רכוש האויב, בחלקם יהיה בירור עם המפקח על הבנקים בקשר לליקבידיות שלהם. יגבו את החובות של אלה החייבים לבנקים אלה.

יש עניין של דלק. בנגז' התחיל לספק דלק לכל הגדה. לאט לאט מעבירים את חוג הקליינטים לכל אלה שהיו קודם סוכני דלק. אין יוצרים מונופוליות. משתדלים להגיע לנורמליזציה כדי לטנוע השתוללות של התחרות ביניהם.

בעניני החקלאות נכנס משרד החקלאות לשטח בצורות גדולים

למדי. בחלקם קבלו לידיהם הפיקוח על החוות הממשלתיות והם פותרים בעיות חקלאיות דחופות המתעוררות. על סמך החלטה שקבלתם החתילו לשפל בבעיה של הקמת גוף שיואג להסדר קניית עופי חוצרת חקלאית, על מנת שיהיה ברור לחקלאים שאין הם צריכים לשנות את התכניות ושלא תוצר חוסר עבודה נוסף. אין לנו עדיין מספרים בשטח זה, אבל נמסר לי כי 65% מהאוכלוסיה עסוקים בחקלאות. זהו אחוז גבוה.

בעיות המים. קבלנו אנשים מ"מקורות" שהם מוצבים גם במחוזות והם עושים את כל הטיפול הן בקשר למיתקני מים והן בקשר לטידורים אחרים, על מנת להחזיר התקנת אספקת המים לתיקנה. עיריית שכם לא חתמה לאישור התקציב. חיקון מפעל המים צריך היה לעלות בסכום של 60,000 ל"י והם סידרו זאת בעצמם.

בענין הסטאטיסטיקה קשה לדעת, כי המספרים הם די מוביליים.

משרד העבודה פעל עד עכשיו בשטח מע"ץ. החתילו לרכז את

האנשים שעבדו במע"ץ ואת הציווד של מע"ץ ולהפעיל במסגרת שאישרתם, ביצוע חכניות לפיתוח הכבישים ובתי הספר. הם החתילו כבר קודם לכן בשיפוצי כבישים.

מר ניצן, האס אין בחקציב שלך סכומים כאלה לבתי הספר ?

היו"ר חשר ט. ספיר:

הסכומים הראשונים ישנם.

אל"מ יהודה ניצן:

הכוונה היא שכל העבודות תבוצענה בשיטות המקומיות, כפי שנהוג

מר יקותיאל:

היה שם עד עכשיו בלי השכלולים והשפורים הישראליים.

באופן כללי אנחנו משתדלים לבנות מחדש את המנגנון של המשרדים,

על מנת שיעבדו הם, ולמעשה גם הפורמלים והמנהלים יהיו משלהם, ואנחנו רק נפקח על העניינים.

נצטרך לפתור מספר בעיות שאינן נוגעות לשטח הבטחוני, אלא בעיות של שחיתות. אנחנו מקווים שגם על זה נתגבר. הסטנדרטים שם היו שונים.

משרד העבודה הביע רצון להכניס לשם גם איש שיטפל בבעיות התעסוקה.

אני מקווה שתוך שבוע נוכל לברר מה אפשר לעשות שם בשטח זה.

שלשה עובדים של חברת החשמל בודקים את בעית החזרת רשת החשמל

לתיקנה. במדה שאין זה עובר דרך העיריות, אנחנו פותרים את הבעיות. בירושלים ישנה תחנת כוח

שטיפח חשמל לירושלים וליריחו. בשלב ראשון זה נשאר כמו שהוא.

אלוף עוזי נרקיס:

ירושלים היא המקום היחידי שבו היה מרכז לאספקה

השמל גם ליריחו וגם לרטאללה. היות והכבל

נקרע על ידי פעולת חיל האוויר בין ירושלים לבין יריחו, פועל עכשיו ביריחו גדרטור.

נמגעו שלשים עמודי חשמל.

היו"ר השר פ. ספיר:

האם אי אפשר לתקן זאת ביום אחד?

קריאת ביניים:

להפצין אפשר ביום אחד.

היו"ר השר פ. ספיר:

כשכנס ובחול כרם פועלים גדרטורים מקומיים?

אלוף ע. נרקיס:

אני חושב שכן.

השר י. ספיר:

בבעלות מי הם?

אלוף ע. נרקיס:

בבעלות חברה פרטית דוגמת חברת החשמל שפעלה

פעם בירושלים.

היו"ר השר פ. ספיר:

התושבים משלמים בעד החשמל לחברה?

לעירייה.

אלוף ע. נרקיס:

העירייה מוויחה כנראה קצת מהעסק.

השר י. ספיר:

במדה ומדובר בהלוואות לרשויות המקומיות, למפעלי

מר יקותיאל:

מים או לפורדסנים ולהקלאים, יובא מתר לדיון

בועדת המנכ"לים עניין הערבות הגלובלית. ברצע שהבנקים ייפתחו שם, אפשר יהיה לבצע זאת

בבנקים ואפשר יהיה להקל על המנגנון שלנו שאיננו בנוי לטיפול בהלוואות.

היו"ר השר פ. ספיר:

אח הפורדסים בסביבות תול כרם-קילקליה מעבדים?

מר יקותיאל:

לפני שתזרו התושבים הסדיר משרד התקלאות את

החשקיה.

אל"מ י. ניצן:

מדור החדרים של הסוכנות סיפל בפרוטסם עד שתזרו

התושבים לשם.

מר יקותיאל:

היתה בעיה ביריחו. משם ברחו רבים. אומרים כי

מ-12,000 תושבים נשארו אלה, מ-58,000 פליטים

נשארו 4,000.

הפליטים בוחרים לעסוק בכזה ולא לעבוד. הם אינם

באים לקבל מזון מאונ"א. יש להם מזון משובח יותר בבתיים.

על פעולות משרד המסחר והתעשייה ידועה מר בירגר.

שמענו שיתחילו לגבות את החובות לבנקים. אבל מה

יהיה גורל הפקדונות של תושבי הגדה? יוצא שהם לא

השר י. ספיר:

יוכלו לקבל את פקדונותיהם.

זוהי בעיה. אם נצליח לגבות חובות ומאותם הבנקים לא

מר יקותיאל:

העבירו כספים לעמך, נוכל לשחרר את הפקדונות של

התושבים. אבל אם החובות יתנו רק 70% מהפקדונות ו-30% הועברו לעמך, נוכל לתת

לבעלי הפקדונות רק 70% מפקדונותיהם עד שיהיה הסדר עם עמך. אבל על זה נגיש דין

וחשבון מפורט.

כמה היו סניפים של בנקים בכל הגדה המערבית?

היו"ר השר פ. ספיר:

פעלו שם 8 בנקים. היו בערך 24 סניפים. צריך יהיה

מר יקותיאל:

לכדוק 17 סניפים.

נתקבלו כבר 300,000 \$ תמיכות למרשים. האם ידוע אם יש

השר י. ספיר:

גם כספים שהגיעו דרך צנור כזה גם מכוויית וממקומות

דומים? אולי הגיעו משם בעקיפין? האם על ידי זה נפתח צנור שיקל עלינו בעתיד?

אתה אמרת שהתגברתם על ענין המסבע. האם זה עוד לפני

הכנסת הענין של מסבע-חירום או אתה מתכוון בזה למסבע חוץ?

הענין הוזז איזה שלב קדימה. ראינו שדנו והחליטו לשלם

אלוף ע. נרקיס:

בדינרים. בזמן הקרוב ביותר יסוכם הענין.

היתה כמות מסוימת של דינרים שמצאנו. אבל הכמות

המנכ"ל י. ארנון:

לא היתה מספיקה. עכשיו כתוצאה מהחלפה בירושלים, שהולכת

בכיוון הפוך, היינו מדינרים ללירות ישראליות, יש לנו מלאי מספיק כדי לשלם בדינרים

מבלי להשתמש בימים הקרובים בכסף אנגלי.

האם יש איזה מושג ביחס להדירה הלירה הישראלית לאותם

השר י. ספיר:

השטחים? שמענו לפני מספר ימים שהערך שלה התגלגל שם

עד ל-12 לי לדינר. האם באה איזו הפסקה בענין זה?

השר ח.מ. שפירא:

מדברים כבר על 20 לי לדינר.

אלוף ע. נרקיס:

17.

השר י. ספיר:

האם הקורס הזה נוצר על ידי כך שיהודים הולכים כפליים ומשלמים/בשביל סחורות שהם קונים בירושלים

ובבית להם או שיש איזה מסחר של המטבע עצמו בין הדינר ובין הלירה הישראלית, שמחליפים לפי קורס זה או אחר?

בר יקותיאל:

אם ישנה סחורה, שבירדן לא הוטל עליה מכס, המחיר

הוא נכון וכדאי ליהודי לשלם אפילו לפי המחיר

של 17 לי לדינר. אם לערבי היה כדאי, הלך לרחוב לילינבלום והלך לקנות דולר בכחיר של 5 לי ואז קיבל יותר מאשר 2.80. אבל ככל שימהרו למכור את הסחורות שלא הוטל עליהן מכס והמכס מצד שני יפעיל היטלים, זה יתאזן והדינר יהיה קרוב לשעור של 7/2 לי.

היו"ר השר פ. ספיר:

לפי הערכתך כמה זמן זה יקח?

מר יקותיאל:

אנשי המכס יתחילו בקרוב להטיל היטלים. בקשתי

את מר פלד להתחיל בזאת. היהודים יהנו שבוע

שבועיים, אחרי כן יהיה טוב. וילק וסיגריות נמכרים כבר במחירים ישראליים.

המנכ"ל י. ארנון:

השער הנמוך של הלירה הישראלית בגדה המערבית

ימצא את סופו ברגע שימצאו את הצנורות המתאימים

להסדר העניינים. אי אפשר לחשוב שתושבי ירושלים יחליפו דינר ב-7/2 ובמקום אחר

ישלמו בעד דינר 17 לי. אני בטוח שתוך מספר ימים תיעלם התופעה הזאת..

השר י. ספיר:

אמרת שמוקם הגוף לקניית עודפי התוצרת החקלאית

שלכם. מי הגוף ואיך זה יפעל?

מר יקותיאל:

משרד החקלאות מטפל בזאת. אמר לי הבוקר קצין

הקשר של משרד החקלאות שהוא מטפל בזאת. באיזו

צורה יעשו זאת, לא אוכל לומר. לא קבלתי עדיין ממשרד החקלאות תשובה מוסמכת.

השר י. ספיר:

מה זה עודפים? עמדנו אצלנו בפי אותה

הבעיה. מתי זה הופך להחשב כעודפים לפי רמת

המחירים בשוק? שנית: אפשר להפוך את העודפים למוצרים תעשייתיים, לשימורים,

או לזרוק אותם למזבלה. מי יחליט על כך ? זוהי סחורה שמתבלה מהר. אינך יכול להחזיק אותה שבוע במחסן ורק אחר כך להתחיל. כאן דרושות החלטות מהירות.

השר ח. גבתי: בקשר לתוצרת הקלאית שיפנו לעיבוד תעשייתי

תטפל המועצה של מפעלי התעשיה. אמנם

פורמליה היא לא הוקמה עדיין, אבל הם התארגנו יחד והם יהיו את הגוף שיקנה את

התוצרת החקלאית ישר בשביל המפעלים ללא מתווכים נוספים.

השר י. ספיר: מי יחליט מתי צריך לזרוק תוצרת חקלאית למזבלה ?

השר ח. גבתי: עכשיו משרד החקלאות מטפל בזאת.

השר י. ספיר: הזכרת את ענין המכס. האם יהיה מכס בין התחום

של ישראל לפני ה-5 ביוני פלוס ירושלים

ובין הגדה המערבית ? ומכס לפי איזה שעורים ?

מר יקותיאל: אם הסחורות מובאות לישראל.

השר י. ספיר: ואם מובילים סחורות מישראל לשם ?

מר יקותיאל: אם מביאים לשם דלק, אנחנו מוכרים עם הבלו

הנהוג כאן.

המנכ"ל י. ארנון: מה קורה עם הסחורה שהולכת מישראל לגדה המערבית ?

בענין זה אנחנו עושים פעולה חשבונית, אנחנו

עוסקים בהנהלת חשבונות. אם אנחנו מוכרים בנזין מפה לגדה המערבית, אנחנו לעז

עתה מעבירים את זה באותו המחיר, אבל בספרים אנחנו רושמים את זה בהקטנה של המכס

הישראלי והכנסה של המכס של הגדה. כדי לשמור על ההכנסה של הגדה, אנחנו רושמים את

חלק הבלו, שהוא חלק מהמחיר, בהכנסה של הגדה.

השר י. ספיר: ומה בדבר סחורה שעליה משלמים בישראל מס קניה ?

המנכ"ל י. ארנון: אותו הדבר.

השר י. ספיר: האם סחורה לפני שהיא מגיעה לגבול עוברת עם הסכום

של מס הקניה או מעבירים את זה במחיר בלי מס

הקניה ?

היו"ר השר פ. ספיר: עם סכום מס הקניה, אבל מזכים את הגדה במס הקניה.

השר י. ספיר:

זה בינתיים יוצר שם העלאת מחירים, לא מתוך
העלאת המחיר, אבל מתוך ההכנסה שאנחנו נותנים

לגדה.

המנכ"ל י. ארנון:

זה נכון. הואיל ואי אפשר לשמור על שתי רמות
של מחירים שם, זוהי התוצאה.

היו"ר השר פ. ספיר:

וודאי זה באיזה מקום מסבך את העניין.
האם אתם יכולים להגיד לנו משהו על שיחוף הפעולה
חכן ?

היו"ר השר פ. ספיר:

אני מציע שנשמע קודם את כל המדווחים ואז נקבל
רושם על יתר הדברים.

השר י. ספיר:

האם אתם מוכנים לבוא גם עם הצעות קונקרטריות
מצדכם מה יש לעשות טכניקת עבודה ותעסוקה,

שלא יהיה בה סתם בזבוז ?

אלוף ע. נרקיס:

זה אצלנו המאמץ הבא בתור.

מר בירגר:

בשלב הראשון הפעלנו את האספקה הסדירה של המזון
על ידי הפעלת צנורות השיווק המקובלים בגדה, חוץ

שיחוף של לשכות המסחר המקומיות בכל עיר ועיר. הוקם הגוף המשווק להם מזון. היו
קצת קשיים. אבל עובדה היא שמכרו כבר טחורות בעד 20,000 דינר. כל הזמנה המתקבלת
מסופקת חוץ מספר ימים. היו קצת קשיים באספקת תערובת. אבל זה כבר התחיל מהיום
לפעול.

היו"ר השר פ. ספיר:

כמה אנשים חיים בגדה ?

מר בירגר:

יחד עם הפליטים 900,000.

היו"ר השר פ. ספיר:

מזה נאמר מקבלים אספקה של אוגור"א 450,000 איש.
והנה ליחור 450,000 מכרתם טחורות בעד 20,000 £.

האם זה עושה רושם רב ?

אלוף ע. נרקיס:

כאשר באנו לגדה עיקר המוצר הנצרך היה דלק, ומחדלק
עיקרו של העניין היה נפט, כי לא היו להם בהחלפה

אוטומובילים כדי לנסוע. עכשיו יש להם אוטומובילים. יש להם מלאי.

מר בירגר:

מצב המלאי של תה, קפה ואורז הוא כזה שמספיק לזמן לא

מועט. לפחות עוד חודש או חדשיים לא יקנו גרם מכל

הסחורות האלה. מה שקונים עד עכשיו זהו קצת מטקאות, קצת שימורים והרבה חטהץ שמן יש להם די.

היו"ר השר פ. ספיר:

בניח שאני נשאל על ידי עתונאי חוץ או על ידי אנשים

אחרים: האם אין אדם רעב בגדה המערבית?

אלוף ע. נרקיס:

אדם, שהיה נוהג לא להיות רעב עד שאנחנו באנו, אינו

רעב גם כעת. רוב אלה, שהיו נוהגים לקבל חמיכות סער,

מקבלים גם כעת, בעיקר ממוסדות נוצריים ואחרים. היו מספר מקרים פה ושם שבהם צריך

היה לעזור, כגון בית יתומים של 500 ילד בעיר העתיקה, אנחנו עזרנו להם. אני חושב

באופן עקרוני כי אין שם אדם רעב.

מר בירגר:

עצם העובדה, שזה שבועיים שלשה קונה שם כל מדינת

ישראל, אם באישור או שלא באישור, אומרת משהו.

אני לא קניתי וגם שר הפנים לא קנה.

היו"ר השר פ. ספיר:

יש הקונים גם בשבילכם. השאירו שם לפחות 2 מיליון לירה.

מר בירגר:

קנו בעיקר סרדינים, גבינת קרפס וכל מיני סחורות,

והמחסנים טרם התרוקנו.

התחלנו להפעיל את מעט התעשייה הקיימת שם. בשלב

הראשון הפעלנו את מפעלי התעשייה העוסקים במזון, גם מפעל לשמן בשכם ותעשיית סבון

ומוצרי-לואי כאלה; טחנות קמח פועלות כולן פרט לטחנת אחת ביריחו, שאין מי שיפעיל אותה.

יש מפעל גדול לפלסטיקה בבית לחם. הוא מעסיק 250 איש. 20% מהתוצרת שלו חלכו לגדה,

30% - לעבר הירדן, 50% היוו יצוא למדינות ערביות שונות. באמצעות "אלדא" מנסים

לייצא את המוצרים של מפעל זה לאפריקה.

היו"ר השר פ. ספיר:

האיכות גבוהה?

באמצע.

מר בירגר:

הופעלו מספר מפעלים בבית לחם העוסקים בחשמשי קדושה

של הנוצרים. מארגנים משלוח של הזמנות לחשמישי קדושה שהיו בידיהם, לאירופה דרך ישראל, בטרנזיט. כמו כן יוצאת מחר קבוצה לנסות לקנות חפצי חן בחברון ובבית לחם לשם ייצוא בדולרים.

מיתור המפעלים העוסקים בטכטיל ובמוצרים אחרים בחלקם

לא הופעלו.

יש להם מטויות ?

היו"ר השר פ. ספיר:

שתי מטויות קטנות. באגוד המפעלים העוסקים בטכטיל

מר בירגר:

ובמוצרים אחרים שרם הופעלו, כי כיום המחסנים שלהם

עדיין מלאים.

אשר לשירותים, כל הרשויות המקומיות פועלות כמעט מהיום

מר אדלר:

הראשון, ואין שם בעיות מיוחדות. הגישו חקציב ואין

שום הפרעות, אם כי ההיקף של השירותים שלהם הוא מצומצם בהשוואה לשירותים אצלנו.

מה החקציב של עיריית שכס על מאה אלף התושבים שבעיר ?

היו"ר השר פ. ספיר:

לא אוכל להגיד כרגע. עובדים בעירייה 600 איש.

מר אדלר:

כולם עובדים כרגע ?

השר ח.מ. שפירא:

כעת כולם עובדים. צריך לבדוק מה לצמצם.

מר אדלר:

גט אצלם אבטלה סמויה.

השר ח. גבתי:

כמה תושבים ישנם בחול כרם ?

היו"ר השר פ. ספיר:

עם הכפרים מסביב מגיע המספר עד 90,000.

אל"מ י. ניצן:

זה אינו אומר ולא כלום.

היו"ר השר פ. ספיר:

משרד הפנים עשה מפקד בירושלים. יש חכניה לעשות

מר אדלר:

מפקד בכל הגדה המערבית.

אשר לשירותי הדואר: כל המרכזיות המקומיות פועלות.

עשו את כל החכנות כדי להפעיל את משרדי הדואר בכל הערים. אני מבין שהחל מיום ראשון

הבא יפעילו את משרד הדואר בחברון, ובכל יום יוסיפו להפעיל עוד משרד דואר. הטלפונים

פועלים בכל הערים. אבל אין עדיין קשר כינעירוני. צריך לתקן את הרשת. צריך להשקיע

בזה השקעות גדולות עד 300,000 ל"י.

אלוף ע. נרקיס:

לכל הגדה אין יותר מאשר 8 קוי טלפון, 8 חושים,
וזה מירושלים עד שכם.

מר אדלר:

הדואר חילק כבר את כל המברקים שהגיעו בעד חושבי
הגדה. כל יום מחלקים מאות טלגרמות.
עושים סקר כדי לרשום את כלי הרכב. פעולה זו

היא היונית. הם מסתובבים עכשיו בלי רשיונות ובלי ביטוח. חלק של הרכב הוא רכב נפקד,
הבעלים עזבו, וקרובים ושכנים משתמשים ברכב ומסכנים את הנוסעים.

פעולות סעד בממלכת ירדן היו מצומצמות. הוציאו

בסך הכל 150,000 דינר לשנה על כל הממלכה, וזה חולק לפי קירבה ממשלתית לבית המלכות.

השר ה.מ. שפירא:

הם כנראה עדיין זקוקים לסעד!

מר אדלר:

אשר לבריאות יש בגדה 1700 (?) מטות, מהן 1100
ממשלתיות.

היו"ר השר פ. ספיר:

באופן נורמלי היו צריכות להיות שם 3500 מטות.

מר אדלר:

וחלק מהמטות שיפץ גם כן פנויות.

כל בתי החולים פועלים. חלק גדול של הרופאים נשארו.

גם הצוות נשאר. לשכוח הכריאות פועלות. המצב הכריאותי של החושבים הוא תקין.

השר ה.מ. שפירא:

ניתנו רשיונות לעובדי הרפואה להגיע לבתי החולים?

מר אדלר:

אין בעיות. מחזירים להם את הרכב.

אשר לחנוך: אוניברסיטת אין שם, אדוני השר. אין

בעיות.

היו"ר השר פ. ספיר:

יש להם אוניברסיטה בעטן?

מר אדלר:

לא. משרד החנוך נכנס רק היום לפעולה ועושה סקר.

צריך להכין בתי ספר, ספרי למוד. יש לבדוק את

המורים. זה יהיה מוכן לקראת ה-1 בספטמבר.

אשר לדחות, זה לא בטפולי. יש מספר בעיות שאני מעדיף

כי אלוף ידווח על העניינים.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני רוצה לשאול את האלוף נרקיס ואת כל יתר המכובדים.

שמעתי את אדלר ואת יקותיאל ואת בירגר ואני רוצה לשאול: מדוע אין זה מקבל ביטוי בעתונות? הייתי כיום שני שעבר בבית אחד בלונדון, שבו התכנסו מפיטיב יהודי אנגליה. ונדמה היה לי כי עוד מעט הם יהפכו לשונאים שלנו בשטח זה. יש להם תמונה שפה שורר רעב ופרצו מחלות. לא חשוב מה שאני אמרתי. בחלק שמעתי על חברים מיהודה ניצן ובחלק בישיבות שלנו. אבל כאשר אני שומע מכס - ואיני מפקפק במהימנותו של מישחו מכס - שהנה עברו רק שלשה שבועות והענינים מתחילים כבר להתגלגל ברוב השטחים, מדוע אין לזה ביטוי בעתונות? אמנם את הסלפונים הייתי כן מתקן, בענין זה לא הייתי מחכה כל כך הרבה. כמובן מה שנחוץ לצרכי בטחון, זה ענין אחר.

ראיתי היום בירושלים מאות ערבים מסתובבים. כל אחד מאתנו עוסק כמובן בענינו. אבל יש ענין כולל חשוב אחד. בעולם מתארים בעתונות, ברדיו ובטלביזיה שכאן זוועת אלהים. שאלתי כאן: האם יש מישחו רעב שם? אמרתם: לא. ספרו על שרותי הבריאות - יש אפילו מטות ריקות בבתי החולים. שאלתי: האם יש עיכוב לרופאים ולאחיות לעבור ממקום למקום? מצא החשובה היתה: לא. סעד - מה שהיה. הרויחו מיהודים 2 מיליון לירה ועשו עסקים. זה מזכיר לי את הישראלים שהיו נוסעים כל שנה לקפריסין וקונים כל מיני סחורות. סיפר לי על כך קפריסאי אחד. הוא הביט עליהם כעל משוגעים.

כממונה על כל הענין הזה אני שואל אותך - יש לך קשר

באיזה מקום: מדוע לא תקח 300, 400 עתונאים, גם מה"סיימס" ומ"מאנטשעסטער גרדיאן" ומעתונים אחרים ותסייר אתם שם? אני במקומך הייתי עובר אתם בסיור - סוף סוף אין זה שטח גדול כל כך - והם היו מקבלים מושג מלא ממה שנעשה שם. לא היה מתנפל עלי בעבור שבוע טדי זיוו כפי שהתנפל. לאחר זה הייתי תוקף אותם יותר. אמנם קצת הרגעתי אותם, אבל לא היה לי בטחון כזה כמו שיש לי לאחר ששמעתי היום את הדברים.

השר ה.מ. שפירא:

אם כך המצב לפה לא נהנו לעתונאים להכנס לשם?

אלוף ע. נרקיס:

זה ענין של שר הבטחון.

היו"ר השר פ. ספיר:

מדוע לא לקחת מאר ומחרתיים, וכל יום מתווספת שם איזו

פעולה - עתונאים לשם ולעבור את כל המקומות?

עודפי ירקות - אתם מתחילים לקחת, תעשיה - אתם

מפעילים, וכל הדברים שספרתם כאן.

אלוף ע. נרקיס:

אני מבין את השאלה.

היו"ר השר פ. ספיר:

אין אני אומר זאת כתרעומת.

אלוף ע. נרקיס:

קודם כל היו פה לפי דעתי מאות עתונאים. אמנם פעם

באמצע לא נתנו להם ללכת לשם, אחרי כן נתנו. נדמה

לי שלאחרונה מדווח העתונות הישראלית כראוי על השירותים ועל השתפרות המצב בגדה המערבית.

מה שנוגע לעתונאי חוץ, חרי הם מחרשמים בעיקר משני

דברים. קודם כל מעניין קלקיליה. להם מספיק בית הרוס בכל הגדה. לפי דעתי נהרסו 30%

מהבתים שם, אנשי אונר"א התרשמו שזה היה 50%. אני חושב שנהרסו כאלף בתים מתוך

3,000.

אבל גם לשם כבר כל החושבים שבו. כעבור יום

יומיים חזרו כמעט כולם. אבל מה לעשות ותכתב הצבאי של "הארץ" כותב: לפי הדיווח

הביולטיני של הממשלה היו כולם שם; אני הייתי שם ולא ראיתי איש. לך דבר אחר !

בחדרון ובבית לחם לא היתה אף יריה אחת. אבל זה

אינו מונע מהם ללכת דווקא לקלקיליה..

היו"ר השר פ. ספיר:

הייתי הולך גם למקום שאתה מספר. הרושם היה שלקלקיליה

באו ולא היה להם לאן ללכת והם חזרו כלעומת שבאו..

השר ח.פ. שפירא:

אמרו ש-10,000 חזרו. 2,000 חפשו מקום בכפרים.

השר י. אפאטאצ' ספיר:

אני מבין שאתה צריך להתייעץ עם מישהו, אבל אני הייתי

באופן מרוכז שולח באמצעות משרד ראש הממשלה מברק-תאור

לאבא אבן, הנה שמענו דין וחשבון זה וזה. זה נחוץ גם לו.

אלוף עוזי נרקיס, הייתי לוקח מחר או מחרתיים

באוטובוס 50 עתונאים עם המצלמות שלהם והייתי הולך עד לקלקיליה ועד בכלל ומוביל אותם

לכל המקומות. וודאי צריך יום כדי להכין סיור כזה.

אלוף ע. נרקיס:

זה לא בידי. אבל אין זה משנה.

היו"ר השר פ. ספיר:

תתייעץ עם מי שצריך. אני הושב שווה גם דעה יתר השרים.

השר י. ספיר:

הייתי מציע עוד דבר. הנה עיר כמו שכם חזרה למצב
נורמלי, כן גם בית לחם. מדוע לא לצלם סרט קולנוע של

כל מהלך החיים בערים כאלה ?

אלוף ע. נרקיס:

הם אינם רוצים ללכת למקומות כאלה, אבל אני מוכן לטפל
בדבר.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני מציע שעם העתונאים ילכו שני קצינים גבוהים או
פקידים בכירים. אילו הייתי יודע את העניינים, הייתי
בעצמי הולך אתם. לא הייתי עוד בשוט מקום. אבל זה לא חשוב לשכנע אותי או משהו אחר
כאן. אני מבין שהידיעה שנתפורסמה הבורקד על 12 מצא ששדרו במחנה הסדון של אונר"א ונהרגו
מעיבה על דברים כאלה. בכל זאת הייתי שולח גם עכשיו ידיעה: הנה היתה ישיבה כזו וכזו,
בה נמסר סיכום ושפעו עובדות אלה ואלה.

אלוף ע. נרקיס:

בבקשה.

היו"ר השר פ. ספיר:

אשר לענייני תעסוקה: האם לך מחשבות, יקותיאל, כמה
מחוסרי פרנסה ישנם שם שאינם מקבלים שום דבר מאונר"א ?
אין לי מושג מספרים.

מר יקותיאל:אלוף ע. נרקיס:

זה עוד קצת מוקדם בשבילנו. אני מניח שבשבוע הבא נוכל
לתת איזה מספרים.

היו"ר השר פ. ספיר:

בינתיים נוצר בעולם רושם מסויים. אם תגיד שמבחינת
הבטחון אין לעשות דברים מסויימים - זהו נימוק. או אם

יגיד ד"ר ארנון שזה דורש הוצאה של 100,000,000 ל"ג, גם זהו נימוק. אבל מה שאתה יכול
וצריך לעשות כעבור שבוע, מדוע אי אפשר היה לעשות את זאת אחת ? אין זה נגמר בהחלטה,
אלא בהרגה מה מחהלך פה, שאנחנו שוביניסטים, אימפריאליסטים ומדכאים. טוב, אפשר לומר,
לא איכפת לי מה תגיד רוטיה. גם כשכל הקרבים ילכו פה ויתפנקו מרוב עושר, תגיד רוטיה
מה שתגיד. אבל אני מדבר על העולם שמוכן לשמוע, שאפשר לשכנע אותו, שהעובדות אומרות לו
משהו.

אלוף ע. נרקיס:

כשתהיה לנו כל האינפורמציה על המע"ץ הירדני, נוכל להתחיל
לחקן את כל הכבישים. אבל צריך לשלם לאנשים. מהדינרים

שיש לנו לא נוכל לשלם.

אל"מ י. ניצן:

יש די דינרים.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני רוצה שתחשוב שיש לי הרבה כסף. אבל הרי

יעשו זאת על ידי העובדים המקומיים - כך דברנו

לפני שבוע וכך החלטנו - וגם הרכב שלך יישמר וזה יעלה גם פחות כסף (אמנם זה שייך כבר לעניינים של מדיניות). אבל הייתי אני מבקש מיד ממע"ץ להגיש לנו סקר תוך 48 שעות והייתי נגש מיד לחיקון הכבישים. זוהי העבודה הזולה ביותר והפשוטה ביותר. ביחס לבתי הספר, אסרנו שלא צריך לבנות ארמונות, אבל צריך להשלים בתי ספר ולבנות במקום שדרוש.

השר ח.מ. ספיר:

עם פתיחת שערי ירושלים השלמה אני רוצה לשאול:

מה היתה ההתרשמות תוך שלשת הימים? האט לטובה

או לרעה? כי כאן בירושלים הצבור לא כל כך מקבל את העניין הזה של פתיחת השערים מלבד אלה שקנו "מציאות" בעיר העתיקה. הם חושבים שזה היה קצת מוקדם מדי. לפני שעשינו זאת, היו התעצויות בעניין זה והיו גם חלוקי דעות. מה ההתרשמות שלכם בעניין זה? אלוף ע. נרקיס:

מבחינה בשחונות שגרתית אין בעיה. הבעיה היא,

שהצבור הישראלי בחוץ ירושלים אינו מורגל לראות

רכבות ערבים מסתובבים בחצרות.

מר יקותיאל:

משרד העבודה מטפל בדבר ושם את הדגש על התעסוקה.

אני מקווה שעוד באמצע השבוע יעלו הצעות. נוסף

לזה נכנסו אנשי רשות התיכנון לשטח ובודקים.

היו"ר השר פ. ספיר:

עוד מעט חגיד לחכות להתפלה.

השר י. ספיר:

יש לדעתי במהירות הגדולה ביותר לנסות למצוא את

סוקדי חוסר העבודה הבולטים ביותר. בלי ספק ישנם

3-4 כאלה. שם צריך להתחיל לפעול אפילו בלי תכנית מתוך הנחה שאנחנו מגרדים את החול.

זה וודאי לא בכפרים אלא בערים ובפרבריים.

היו"ר השר פ. ספיר:

אולי אני לא כל כך חי את העניינים הפוליטיים, ואולי

אני בדעת מעוט בעניין הגדה. אני יודע שאצל כולם זה

מעורפל.

אבל אני מציע שהנה בהמשך למה שהחלטנו ביום חמשי

נחליש להתחיל בחיקון הכבישים. אגב, כמה מקבל עובד בכביש ?

אל"מ י. ניצן:

20-30 דינר לחודש.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני מציע שאם יש עבודות לחיקון כבישים בשביל 4,000-5,000

איש, אני מציע לגשת לזה מחר בבוקר.

אל"מ י. ניצן:

טוב.

היו"ר השר פ. ספיר:

אחרי שיעסיקו 5,000 אלה נשמע לאחר בדיקה מה הן נקודות

המוקד ששם יש מחסרי עבודה.

השר ח.מ. שפירא:

רק אייעץ להכניס לזה בהקדם הכביש של עקיפת ירושלים..

אלוף ע. נרקיס:

יש לעשות זאת מהר, אבל אחם אי אפשר לעבוד מהר.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני מדבר על תכנון לטווח ארוך. אני מדבר על דברים

היוצרים את הרושם. עבודה בכבישים היא חשובה. העסקת

5,000 עובדים כאלה פירושה 100,000 דינר לחודש.

המנכ"ל י. ארנון:

הם אינם מקבלים דינר ליום.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני מציע שיתנו להם בהזדמנות זו שכר כפול. לזה ידאגו

אחרים. אבל זהו ענין לביצוע עבודות, לחיקון כבישים מיד.

אשר לענין בתי הספר אמרנו נקח את אלה שיש ובמדה שצריך

לסייד וכדומה, נעשה זאת. ואם יש בתי ספר שהם באמצע הבנייה, צריך להשלים אותם.

מר יקותיאל:

ניתנה הוראה בענין זה.

מר אדלר:

האם לשלם למורים בעד חדשי החופש ?

היו"ר השר פ. ספיר:

אמרתי אחר הצהריים שאינני מבין את זאת. אם אתה יודע שהוא

קיבל בעד חדשי החופשה - אל תתן לו. אבל אם לא קבל - הוא צריך

לקבל.

השר י. ספיר:

במה הם שונים מעובדי המדינה ?

המזכיר ש. צויגריץ:

משרד החנוך אינו יודע איזה מורים הוא יעסיק.

היו"ר השר פ. ספיר:

ימסר אותם בספטמבר. אם יש ביניהם פדאיון, הרי הצבא יודע

מה לעשות. אם ב-1 בספטמבר משרד החנוך לא יקבל איזה מורה,

יפטר אותו אז, אבל עד אז איני מבין את כל הענין שלא לשלם להם.

השר י. ספיר:

יש בעיה של ספרי חנוך ושל שיטת חנוך ושל התאמת החנוך והמורים לשיטת הדרושה. יכול להיות שתוך חודש או חדשיים

יצטרכו לבדוק יפה, חלק מהמורים יצטרכו לפטר ולהביא אחרים, בינתיים צריך לשלם לאנשים אלה. אפשר כמובן להתחיל לפטר לאו דווקא ב-1 בספטמבר, אלא גם קודם לכן. אבל עד אז צריך לשלם לו.

היו"ר השר פ. ספיר:

נגיד שאני עתונאי. אני בא לאיזה מקום לראות, אני מדבר עם המורים. והנה המורה מה הוא מקבל? 30 דינר לחודש.

מה אחת מסכן פה בכלל?

השר י. ספיר:

המורה יכול לשעוץ: הגידו לי האם אתם מפטרים אותי או לא?

היו"ר השר פ. ספיר:

איני יודע בדיוק מה נעשה עם הגדה. לדעתי זוהי הכבדה על מדינת ישראל כמו להפסיד מלחמה. אבל יחליטו מה שיחליטו.

900,000 ערבים כיום יהיו כעבור 2-3 שנים רוב במדינת ישראל. אבל אם אנחנו מחזיקים אותם במדינה, אי אפשר לנהוג כלפיהם כך. אחת עומד בחלו הראוה הגדול ביותר בעולם.

האם יש לך תקפוקים מבחינה בטחונית לשלם להם שכר?

אלוף ע. גרקיט:

שלם להם בעד יולי ואוגוסט. תוך חדשיים אלה יעשה משרד החנוך את הבדיקה הדרושה.

מ ח ל י ט י ס לשלם למורים בעד חרשי יולי ואוגוסט, ובינתיים יעשה משרד החנוך והתרכות את הבדיקה איזה מורים להעסיק גם אחרי ה-1 בספטמבר.

היו"ר השר פ. ספיר:

על סעד מוציאה כל מלכת ירדן 150,000 דינר לשנה, מדינת ישראל - 50,000,000 ל"י.

אני מבין שביחס לענייני סעד ובדיאות הכל מסודר. לפי דברי

מר כירגור גם ענייני האספקה מסודרים. האם בתי החרושה מוכנים לקחת את עודפי התוצרת?

השר ה. גבתי:

מעוניינים מאד, אבל יש דברים שאין הם יכולים לקחת.

היו"ר השר פ. ספיר:

תבררו עם השר ארן כמה מורים הוא צריך.

תתייעץ עם ~~מאמאסא~~ מי שאתה צריך במשרד ראש הממשלה ועם ראש הממשלה

עצמו, כדי לשלוח מברק לאבא אבן על כל מה ששמענו פה.

אלוף ע. נרקיס:

אעשה זאת.

היו"ר השר פ. ספיר:

כמובן צריך לבדוק מה הן נקודות המוקד של חוסר

העבודה שנדע מה המצב. כמובן לכשיתחילו לדבר

על עשרות מיליוני לירות למטרה זו, ירעד לי הלב, בינתיים עוד לא.

עכשיו ידוע ידידנו אלוף משה גורן על רצועה עזה.

אלוף מ. גורן:

יכולתי לפתוח את הנאום שלי כמו שפתחו בנאום על

המצב בגדה המערבית, אבל יש בעיות. גם שם

העיריות פועלות, התחבורה פועלת, הטלפון יפעל עוד מעט.

אבל ישנן בעיות.

מה אורך הרצועה ?

היו"ר השר פ. ספיר:

עד רפיח חמשים וכמה קילומטרים. יש שם 425,000

אלוף מ. גורן:

חושבים, עזבו אלפים אחדים. במספר קרוב ל-300,000

מטפלה אונר"א. הוה אומר שהמדובר על כלכלה של 150,000 איש בערך. זוהי בעיה לא קטנה.

ועכשיו הבעיה עצמה. ישנן שתי החלטות שהחליטה

ממשלת ישראל והן אינן מאפשרות לחזור לחיי כלכלה חקינים ברצועה עזה. הדבר הראשון

הוא שער הלירה. לפי דעתי זהו דבר המכביד כשלעצמו וגם משפיע קשה על רמת המחירים.

בגלל שתי ההחלטות האלה אי אפשר לחזש שם את הכלכלה.

לדוגמה: הבאנו לשם סולר. סולר קנו כי זה נחוץ להשקאת הפרדסים.

היו"ר השר פ. ספיר: שמענו שיש להם השנה 1,800,000 תיבות פרי הדר.

אלוף מ. גורן: נכון, יש להם 70,000 דונם פרדס.

היו"ר השר פ. ספיר: אפשר להגיע ל-5,000,000.

השר ח. גבתי: יש עוד פרדסים צעירים.

אלוף מ. גורן: הבאנו לשם בנזין במחיר ישראלי, והם לא רצו לקנות אותו.

זוהי רק דוגמה אחת. כמובן כל בעיה האספקה לרצועה

עדיין לא סוכמה. אטנם זה אינו דחוף, כי יש שם מהסנים מצויינים שאפשר עוד לחיות עליהם זמן.

לפי דעתי מחייבות איפוא שתי ההחלטות האלה בדיקה רצינית,

ויחד עם זה אם רוצים לעבור בשלבים איטיים לנורמליזציה, יש בינהיים למכור חלק מהמזרכים

במחירים מתאימים למשכורת ולרמת ההכנסה. לפי דעתי אלה הם הדברים החשובים ביותר שצריך

להחליט עליהם היום.

את הגישה שלנו לנושא התעסוקה אני מעריך כך: מבחינת

התעסוקה יש הרבה אנשים שאיבדו את תעסוקתם. חלק גדול עבד בשביל הצבא המצרי ובשביל

הארמיניסטרציה המצרית וחלק עבד בשביל כוח החירום. עד 16 במאי היו שם 5,400 מאנשי

כוח החירום, כמה מנה בדיק הצבא המצרי איני יודע, אבל היו. רמת השירותים הייתה כזו

שמסביב כל אדם מכובד הסתובבו עוד שלשה.

הגישה שלנו לתעסוקה, הוא לתת מינימום ולא מכסימום

של עובדים בשירותים. לחזש הקרוב יותר נגשנו בחסכון גדול לשירותים. אשר לבריאות:

אונר"א נותנת סובסידיות למטות. יש ברצועה כאלף מטות. כמובן שמחוך גישת חסכון הרבה

אנשים שהתעסקו בשירותים יהיו מחוסרי עבודה. משכורת לא שלמנו עדיין לאיש. נעשה זאת

כאשר יפורסם התקציב.

היו"ר השר פ. ספיר: פרסמה, ניצן, שאשרנו להם תקציב ?

מה קרה שם עם 12 איש שנהרגו ? זה יזעזע מחר את כל

העולט.

אלוף מ. גורן: ישנם מהסני ציוד של אונ"ף/ ברפיה. הם עזבו והשאירו

שם הובה מזון וציוד, עצים, חלקי חילוף בכמות גדולה מאד, בשווי של מאות אלפי לירות. כוח האו"ם יצא ונכנס הפיקוד הלוגיסטי, הוציאו משם כמה דברים. אחרי כן החלטנו שאיש לא יגע בדברים. תוך כדי זה הייתה התפרצות לפשיטה. החלטנו למנוע זאת, וזאת הייתה התוצאה. השטח של המחסנים הוא גדול מאד. הלכו לשדוד ולא יכולנו להשתלט עליהם.

השר ח.מ. שפירא: האם אין הוראה שצריך לכתחלה לירות ברגלים

ולא בגופו של האדם?

אלוף מ. גורן: ההוראה היא, שקודם כל מזהירים, אחרי כן יורים

באוויר ואחרי כן יורים ברגלים. אבל כשמתפרצים

ויש שם הרבה אנשים, קשה מאד לחייב את החייל העומד שם שיכוון בדיוק אל הרגלים. הפעם באו לפרוץ ולשדוד כ-150 איש.

השר ח.מ. שפירא: העיתוי היה רע מאד לגמרי.

היו"ר השר פ. ספיר: כמעט כמו בענין ה"ליברטי".

אלוף מ. גורן: כן, כך זה קרה.

היו"ר השר פ. ספיר: אתה אינך ממונה על זה?

אלוף מ. גורן: אני ממונה גם על החיילים.

מר ד. קנטורוביץ: הכינוג את התקציב בשביל רצועת עזה בצורה כזאת

שאפשר לקיים את השירותים באמצעים שהיו ברשותנו.

המתלקות שהיו ברצועת עזה היו בערך אלה: אוצר, שכלל גם ענינים של דיכוא וייצוא, פיקוח על המזונות ומכס. התחלנו להפעיל את עניני המכס. הייתה לנו פעולה רצינית לרכז את כל הסחורות שהיו שם ושלא הוטל עליהם מכס ושהיו משרה לשדוד ולבזה. היינו צריכים לרכז סחורות במיליוני לירות במחסנים מוגנים.

היום, אחרי הבזה שהיתה, אנו מעריכים שיש עוד סחורות

בשווי של 6,000,000-10,000,000 ל"מ. היו אלה גם סחורות של סוחרים שהביאו. המכס ברצועת

עזה היה נמוך. המצרים היו באים לרצועה לקנות שם סחורה בזול.

היו"ר השר פ. ספיר: זאת אומרת בשער הנוכחי בשווי של למעלה

מ-6,000,000 \$.

כמה שדדו?

מר ד. קנטורוביץ:

איננו יודעים כמה שדור, שדור גט הרבה סחורות של

סחורים פרטיים, עכשיו יושב אורח לבדוק עד כמה

שאפשר, מה היתה כמות הסחורות בהזמנות, מה נשאר במחסנים ומה הספיקו לגנוב. הקושי הוא שגם חלק מהניירות הושמד. אנחנו מקבלים אינפורמציה גם מהסוחרים. אם סוחר יכול להוכיח שזוהי סחורה השייכת לו, הוא משלם מכס ויכול לשחרר אותה.

היו"ר הער פ. ספיר:

למה אתה צריך לדעת כמה ששדור? מה זה יתן לך?

אני רוצה לדעת כמה שיש לנו. ברור שלא אחזק להם פיצויים על מה ששדור.

מר ד. קנטורוביץ:

חלק היה ייבוא ללא תשלום.

המנכ"ל י. ארנון:

המימון של הקציב רצועה עזה היה בעיקר ממכס. אנחנו

מר ד. קנטורוביץ:

משערים ש-92-95 של ההכנסות למימון ההוצאות, פרט

להשתתפות הממשלה המצרית, באו ממכס. מט הכנסה כמעט שלא גבו. האוכלוסיה היתה דלה. מסי רכוש היו בדרך כלל מעטים מאד בשעורים מאד נמוכים. אנחנו מתחילים לשקם את היחידות האלה. הספרים של מט ההכנסה הושמדו, לא מצאנו אותם. הם היו מרוכזים בבית המשרה, כאיזה אגף שנפגץ, חציב שרופים וחציב מתגוללים על הרצפה. הפקידים מנסים לעשות מיון ולשקם את המחלקה הזאת. לעומת זאת המחלקה למס רכוש היתה באגף אחר והיא נשארה. הזמנו פקידים שיתחילו לעשות מאזן של החובות כדי להתחיל לגבות.

יש עוד שתי מחלקות, שאחת מהן הפעלנו: המחלקה לפיקוח

על המזונות, בעיקר לצורך חלוקה של קמח. מחלקה אחרת היא לייבוא ולייצוא. מצאנו ספרים שלהם, עדיין לא אירגנו אותם. נצטרך למצוא את האיש המתאים שיתחיל לארגן את המחלקה הזאת ולהדוק לאן להפנות מוצרים מרצועה עזה, בעיקר פרי הדר.

שירות שני שהפעלנו כבר בימים הראשונים היו כמובן

שירותי המשרה. בהתחלה נתנו לשוטרים להתגייס. כל מי שבא והציג תעודת שוטר היה מתגייס. באו במספרים גדולים עד 700. עשינו טקירה אם יש צורך במספר כזה של שוטרים. מסתבר שחלק ניכר מהם היו שאוויסים של כל מיני קצינים והיו מקבלים שכר ללא תפקיד. בנינו חקן מבוסס על הנהיג בארץ. הגענו לסך הכל כולל של 400 שוטרים בכל הרצועה כולה. אם לכלול גם את אל עריש, יתכן שנצטרך להוסיף עוד 20-30.

היו"ר השר פ. ספיר:

קה בחשבון שיושבים שם 450,000 איש. אם אינך רוצה

להגיע למעשי שור נוספים ורצה, אין אולי מטפיק

מספר זה של שוטרים.

אלוף פ. גורן:

החלטנו לתת נשק לשוטרים המקומיים. אם נצטרך

להרחיב את שירות המשטרה, נצטרך לפחות להכפיל את המספר.

מה שכרו של שוטר ?

היו"ר השר פ. ספיר:

המשכורת הנמוכה של השוטר היא 13 ל"מ לחודש.

אלוף פ. גורן:

שני דברים מדאיגים אותי: הפערים הגדולים שם

היו"ר השר פ. ספיר:

והרוב הערבי שיהיה כעבור 4-5 שנים.

יש שם מחלקה למלחמה בסמים משכרים.

מר ד. קנטורוביץ:

הפעלנו את המחלקה לחקלאות. פה אני רוצה לגעת

בנקודה אחת. ישנה רשות הפיתוח לסיני ולעמק אל עריש. יש שם 10,000 דונם מטעים

שהממשלה המצרית נטעה לפני מספר שנים. הם כוללים אלף דונם פרדסים ו-2,000 דונם ענבים

ושקדים, זיתים וקיקיון. מטעים אלה טרם מניבים. וודאי יניבו בעוד מספר שנים. הוצאות

העיבוד והריסוס היו על הממשלה המצרית. המטרה היתה שכעבור שלש שנים תקבל כל משפחה

פרדס של 20 דונם וזה בסיס לקיום. צריך לדאוג לעיבוד השטחים האלה. יש בעיות עם תחבורה

ועם ניידות. נקווה שנחגבר על בעיות אלה, אם כי לא בקלות.

לעבודות צבוריות לא הקצבנו הרבה כסף, כי עדיין

לא קבלנו ידיעה על המצב. יש לתקן מבנים צבוריים על מנת שנוכל לשקם את המשרדים

הממשלתיים. בתי הספר נמצאים בדרך כלל במצב תקין. הכביש נמצא במצב תקין, כך שהכמות

של עבודות צבוריות לא תהיה גדולה ואין הרבה מה לעשות. כך שלא נוכל למצוא שם הרבה

תעסוקה.

מלים מספר על בעיות מימון. מצאנו ברצועה לא

הרבה כסף ובינתיים קבלנו זאת כפקדון. אנחנו חושבים להשתמש בלירות מצריות שקבלנו

בבנקים כדי לבסס עניינים. מצאנו שם 350,000 ל"מ. יש שם 5 בנקים בעזה ועוד סניף.

היו גם שני בנקים באל עריש ובחן יוניס. ההתחייבויות של הבנקים כלפי הממשלה המצרית הן

די גדולות. הממשלה הפקידה כספים בבנקים האלה.

היו"ר השר פ. ספיר:

הם יגבו את הכסף והכל יהיה בסדר !

מר ד. קנטורוביץ:

נצטרך לפרק את הבנקים.

היו"ר השר פ. ספיר:

מדוע אתה צריך לעשות זאת ?

מר ד. קנטורוביץ:

כי הבנקים הם במצב של פשיטת רגל.

היו"ר השר פ. ספיר:

הממשלה המצרית הפקידה שם כסף והם נחנו את הכסף

כהלוואה ?

מר ד. קנטורוביץ:

בבנק האמריקאי בלבד הפקידה 3,000,000 ל"מ, בכל יתר

הבנקים 8,000,000 ל"מ.

אלוף פ. גורן:

אבל הבנקים מחזיקים את הכסף בקהיר.

היו"ר השר פ. ספיר:

אז אין זה כסף ממש.

מר ש. גבירץ:

אשר לרשויות המקומיות: הפעלנו את העיריות בעזה, חץ יונים

ואל עריש. אבל למרות שהבנקים מראים שיש לעיריות כסף

בבנקים, כיון שהבנקים אינם נותנים כסף, עומדות העיריות ככלי ריק ואין להן במה לשלם

משכורת. כולן באות עכשיו אלינו ומבקשות עזרה כדי שתוכלנה לשלם משכורות. הסנהג שם,

כי העיריה עוסקת באספקת מים, חשמל וחברואה. זה כמעט הכל מה שהעיריות עושות... בבריאות

ובחנוך עסקה הממשלה ולא העיריות. כל החקציב לחנוך בעיריה עזה הגיע ל-2,000 ל"מ, אמרו

שבשנה הבאה גם זה לא יהיה. גם בסעד אין העיריה עוסקת. עיקר הסעד ניתן כנראה על ידי

"קר".

אלוף פ. גורן:

היחה בסעד שהפדת של חצי על חצי: "קר" והממשלה המצרית.

אל"מ י. ניצן:

חוחמים אחם הטכס על אותם הפרינציפלים.

מר ש. גבירץ:

כל העיריות הפעילו את אספקת המים והחשמל, אבל הכסף לשלם

משכורות אין, אם כי לפי הענקטים יש עודף.

אל"מ י. ניצן:

בינחיים אישרנו סכום למים.

מר ש. גבירץ:

העיריה מוכרת מתחת למחיר מים וחשמל, המטים הם נמוכים.

החקציב של עיריה עזה היה 1,200,000 ל"מ, אבל סכום של

700,000 ל"מ היה נחשב לחקציב בלתי רגיל. בעזה עצמה יושבים 100,000 איש בערך.

אלוף מ. גורן:

60,000 תושבים ו-40,000 פליטים.

מר ש. גבירץ:

המסים הם נמוכים. אנחנו טוענים שצריך להעלות את המסים

ואת התשלומים בעד המים והחשמל. הם טוענים שאינם יכולים

לשלם יותר. אבל ברור לי שאחרת לא יוכלו לכלכל את עניניהם. חוסר העבודה הוא כמובן גדול

מאד. בכלל ישנה הרגשה שזהו אזור דחוס ביותר.

היו"ר השר פ. ספיר:

זה היה גם ב-1956.

מר ש. גבירץ:

ישנה צפיפות אוכלוסיה כמו במחוז חל-אביב.

אם תשאלו מה היתה שם התעסוקה, מתברר שרבים עבדו בביצורים

בסיני. היו מקבלים רשיון מיוחד לשבועיים לעבוד את הרצועה ולעבוד אצל קבלנים בסיני.

בחלק הצפוני, ששם יש פרדסים, מצב הכפרים הוא קצת יותר טוב, בעיר עזה המצב רע מאד. ככל

שהמקום קטן יותר, זה מורגש יותר. אמילו באל עריש ישנם 4,000 מחוסרי עבודה. גם הם

טוענים שהיו עסוקים בביצורים. הייצור העיקרי של אל עריש הם חמרים, שמן קיץ, שמן מכוניות,

שמן סיכה. אשר לחקלאות המצב הוא שהחוליה המספלת בכך דואגת בעיקר לכך שלא יוציאו בהמות

מהרצועה, כי יש חשש רציני של מחלות הפה והשלפיים. מנסים לבדוק את מצב הייעור, שזה

אולי פתח לקצת תעסוקה. עוד ממשלת המנדט התחילה לייצר את החולות והממשלה המצרית המשיכה

כאילו בפעולה זו, אבל הפליטים היו עוקרים את העצים ומשתמשים בהם כחומר לחסקה.

השר ח. גבתי:

תעסוקה זו לא היגמר אף פעם!

מר ש. גבירץ:

גם היום יש פריצות בחנויות על ידי פליטים. יש מצב של

יאוש, לא איכפת להם.

היו"ר השר פ. ספיר:

כך הורשמת גם ב-1956.

מר ש. גבירץ:

מע"ץ עוסקת רק בסחימת הכביש הראשי לצרכי הצבא. השנקים

שלנו הרשו את הכבישים לא מעט.

היו"ר השר פ. ספיר:

זהו כביש אחד של 57 ק"מ.

מר ש. גבירץ:

בחלק מסויים יש שני כבישים.

היו"ר השר פ. ספיר:

כיון שמצב התעסוקה פה חמור יותר, אני מציע שיתקנו מיד את

הכביש ויעבדו עליו העובדים הקודמים בידים.

מר ש. גבירץ:

בתי הספר סגורים עכשיו. חומר הלימוד הוא כולו הסתה נגד

ישראל.

מדוע אינכם מפרסמים זאת ?

היו"ר השר פ. ספיר:

עשינו תערוכה, והיא צולמה על ידי כל תחנות הטליביזיה

אלוף פ. גורן:

בעולם. הכריחו את אונר"א לבנות בתי ספר לחוד לפליטים.

המקומיים לומדים שם עד הצהרים עם מורים מקומיים, הפליטים לומדים אחר הצהרים, אסור לערכב/ אלה באלה, כדי שירגישו כי אלה הם פליטים ואלה תושבים. בענין זה התנוך היה חסור מאד,

כל שער היות הסתה.

מה הפרופורציה בין הפליטים לתושבים ?

היו"ר השר פ. ספיר:

שני שליש פליטים, שליש תושבים. בסיני אין פליטים.

מר ש. גבירץ:

ב-452,000 איש 120,000 הם תושבים.

אלוף פ. גורן:

האם אינכם יכולים להגיש איזו הצעה לעבודות צבוריות ?

היו"ר השר פ. ספיר:

בסיני המצב גרוע יותר.

מר ש. גבירץ:

באל עריש יש 52,000 איש, עוד 20,000 בירואים.

אלוף פ. גורן:

בסך הכל מעריכים את מספר התושבים בסיני הצפונית

מר ש. גבירץ:

ב-120,000.

כל התחלטות הכלליות הקיימות ביחס לגדה המערבית קיימות

היו"ר השר פ. ספיר:

גם ביחס לרצועת עזה, כולל תיקון הכבישים.

עוררו את השאלה של שער המטבע. השאלה היא רצינית למדי.

השר י. ספיר:

האם אפשר לעשות משהו לתיקון המצב ?

אחה, השר ספיר, ד"ר ארגון ומר ניצן תגברו את הענין.

היו"ר השר פ. ספיר:

אם אתם רואים צורך בשינוי, אנחנו מקבלים זאת.

צריך לשאול את נגיד הבנק.

השר י. ספיר:

תחקשו אתו טלפונית או טלגרפית.

היו"ר השר פ. ספיר:

בענין הרצועה ההתרחשות במקום היא חשובה מאד. אולי תגשו

לשם ביום חמישי או שני.

אני פוכן לכך ביום שני הבא.

השר ח.פ. שפירא:

אלוף משנה ברזילי, אנחנו רוצים לבוא אליכם ביום שני.

היו"ר השר פ. ספיר:

חראה גם, גבתי, איך מעבדים פרדסים.

הפרדסים מעובדים היטב.

ההחלטה בעניין רמת המחירים ובעיית השער היא חשובה מאד.

בעניין השער אסרנו כי השר ספיר עם ד"ר ארנון וניצן יגמרו את העניין.

צריך לצלצל לנביד הבנק.

ביום שני הבא בחשע-וחצי יש לנו ישיבה אהכם. ליד מחסום-ארז.

השר ח. גבתי:

אלוף ס. גורן:

היו"ר השר פ. ספיר:

הסנכ"ל י. ארנון:

היו"ר השר פ. ספיר:

אלוף ס. גורן:

(א) הגדה המערבית

ס ח ל י ט י ט :

1. יש לגשת טיד לעבודת היקון כבישים ואפשר להעסיק בהן עד 4000-5000 איש.
2. חושלם הבנייה של בחי-ספר שהוחל בבנייתם.
3. ייבדקו סוקרי חוסר התעסוקה.

(ב) רצועה עזה

1. יתוקנו הכבישים בחנאי עבודה מקומיים כפי שהיו בעבר.
2. לאפות כוחו של השר י. ספיר, בהתייעצות עם הסנהל הכללי של האוצר ואל"ם יעניצן, להחליט בענין שינויים בשער הלירה המצרית שנקבע ברצועה.

(ג) כללי

1. חשולט למורים בשטחים המוחזקים מסכורה עבוד ההופש. פרטים ייקבעו על-ידי ועדה הסנכ"לים.
2. הוועדה חבקר ברצועה עזה ביום ב' הקרוב.

הישיבה ננעלה בשעה 21:16

=====

פ ר ט י כ ל

הישיבה השלישית של ועדה השרים להיאום בין
ועדה השרים לענייני פנים ושירותים ובין
ועדה השרים לענייני כלכלה, בעניין השטחים
המוחזקים בידי צה"ל, שהוקמה על-פי החלטה
מס. 556 של הממשלה, מיום 18.6.67

כ"ד בסיון תשכ"ז - 2.7.67
(בשעה 19:00)

נכחו השרים : פ. מפיר - יו"ר,
ח. גבתי,
י. מפיר,
ח.ט. שפירא.

נעדרו השרים: מ. דיין.
ז. שרף.

מזכירות הממשלה	-	ש. צויגרין
משרד האוצר	-	י. ארנון
צה"ל	-	רס"ן מ. אדלר
צה"ל	-	אל"ם א. ברזילי
משרד המסחר-וההעשיה	-	ז. בירגר
משרד המסחר-וההעשיה	-	ד. גולן
צה"ל	-	אלוף מ. גורן
קצין מטשל	-	י. גבירץ
צה"ל	-	אל"ם ר. ורוד
קצין מטשל	-	ב. יקוחיאל
צה"ל	-	אלוף ע. נרקיס
צה"ל	-	אל"ם י. נשצן
קצין מטשל	-	ד. קנטרוביץ
משרד המסחר-וההעשיה	-	ח. רוט
צה"ל	-	רס"ן א. שומרון
משרד החוץ	-	א. שלוש

=====

(רשם מר י. מימון).

היו"ר השר פ. ספיר:

רצינו לשמוע מכלי ראשון מה עושים בשטח הכלכלי בגדה

המערבית וגם ברצועת עזה. אתם יודעים שהממשלה מסרה

את העניינים הכלכליים לוועדת השרים לענייני כלכלה ואנחנו מספלים בהם. היום טפלנו בעניין
החקציב. ביום חמשי סיכמנו מספר דברים. כפי שמסר מר יהודה ניצן התחילו כבר לכצע שורה
של דברים. יש רק דברים שלא הבינותי; כך למשל מדוע צריך להתחיל לשלם משכורת למי שצריך,
מחודש ספטמבר ומה יעשו האנשים ביולי ובאוגוסט.

רואים אותי כאחראי לעניינים כלכליים. שמעתי אפילו

שיש תרעומת עלינו. אמר לי הרב אלוף צור שהסביר כי אין יסוד לכך.

מהי התרעומת?

השר ה. גבתי:

שאיננו עושים שום דבר.

היו"ר השר פ. ספיר:

שמעתי להיפך שמשרדים חדלו לשפל בענייני ישראל.

השר ה. גבתי:

נשב השבוע עוד הפעם על ענייני החקציב.

היו"ר השר פ. ספיר:

עכשיו רשות הדבור לאלוף עוזי נרקיס.

אלוף עוזי נרקיס:

תחלה מספר מלים באופן כללי. אשר לשענה אם אנחנו

עושים או איננו עושים, הרי עלינו מקשים שני דברים,

אולם גם הם מסתדרים והולכים. עניין אחד הוא עניין המטבע, שבינתיים התגברנו עליו ואנחנו
הולכים קדימה. עניין שני הוא שהבאנו, כעבור קצת פחות מחודש, את המצב בגדה המערבית מבחינה
ארגונית לגורמליזציה, זאת אומרת שברמה של העיריות כל השירותים עובדים, וגם קצת מעל לזה;
ברמה של המחוזות הקודמים, אם זה משרד הרישוי או משרדי הכנסות המדינה, מתחילים המשרדים
להתארגן ולעבוד. כמו כן יתחיל בקרוב משרד החנוך בפעולתו.

בתי הספר היו סגורים כל חודש יוני

היו"ר השר פ. ספיר:

אצלם יש חופשה של שלשה חדשים: יוני, יולי ואוגוסט.

אלוף עוזי נרקיס:

לאחר שמבחינה ארגונית העניינים הנ"ל עובדים, הגיע הרגע

שמתחיל חוסר עבודה וצריך לראות איך הגדה הזאת תתחיל להתפרנס, אולי לא כל כך זה מזה, אבל

צריך להחליט מה אנחנו עושים, האם משקיעים או לא משקיעים שם, ואם משקיעים במה משקיעים

וכו'. אני חושב שלזה פחות או יותר הגענו היום בביקורים במקומות שונים. אנחנו יודעים

שיש חוסר עבודה. זה מתחיל להתגלות פה ושם. וכך מתחיל להתגלות, ואולי יורגש יותר כעבור זמן

מה חוסר כסף. כיום אנחנו יכולים להגיד, היתה מלחמה, יכולים לחכות שבועיים וכדומה. אבל כיום הרבה מקבלים כסף מאונר"א, עונח הפרי היא בעיצומה ואין הם משתמשים בהרבה דברים. אבל היות והכוונה היא להגיע לנורמליזציה מוחלטת, אנחנו צריכים לראות איך אנחנו הולכים הלאה, ואיך נחיל לעגל את החיים הכלכליים, את הפרנסה בגדה המערבית.

פרטים יותר ימסור מר יקותיאל שהחליף את מר שוהם.

מר יקותיאל:

אדוני ללי המשרדים.

קודם כל משרד האוצר. הסדרנו שיחזירו לשלם משכורות

לעובדים, כלומר מפרעות על חשבון משכורות יוני עד הסדר מידי, שכעבור זמן קצר חשולם יתור החשולם. כיון שהבנקים אינם פועלים עדיין שם, אנחנו מרכיבים יחידות של שלמים של החשב הכללי של הגדה המערבית, שיפעל יחד עם איש הפנגנון, איש שירות המדינה. הם גם יגמרו את הפורמליות של רישום העובדים והכנסתם למסגרת הסדירה.

טניפי הדואר יפתחו ביום ראשון הבא. יהיה

בטניפי הדואר סידור שיוכלו לשלם על חשבון מסים. משרדי מס ההכנסה ומס הרכוש יתחילו לפעול, ואנשים יוכלו להכניס חשומים לטניפי הדואר.

הכינונו גם את החקציב. בנינו את החשבות של הגדה.

זה יהיה במקביל כמו יחידה של משרד ממשלתי עם רפרנטים, על מנת שהסדר והדיוק יהיו גדולים יותר.

לטיפול במסים הישירים הכניסו לעבודה את הצוותות

של העובדים המקומיים - הן לגבי מס הכנסה והן לגבי מס הרכוש. המשרדים האלה מתחילים לפעול. מהמפרעות שהעובדים יקבלו, במדה שהם הייבים במס הכנסה ובמס רכוש, ינוכה מהם,

לפי המתכונת החוקית הקיימת בגדה. ואפילו אם הסכומים יהיו סמליים, יש לעשות זאת, כדי להרגיל אותם לאזרחות. המחלקה הזאת התארגנה בטחירות בראשותו של מר שילוני והיא פועלת

יפה. אגף המס והכלו הקים יחידה נפרדת הפועלת יפה. הם מקימים יחידות מס במחסומים בכניסות לגדה. מפעילים את הצווים הקיימים לגבי כל הסחורות ההיביות במלוא המס או בהיטלים.

אולם היות והבנקים לא נפתחו עדיין, עשינו סידורים

אד הוק עם אונר"א והסכמנו לפתיחת חשבון שלהם בבנק ישראלי עם אפשרות של החלפה מדולרים לדינרים ואחרי כן ללירות ישראליות. סידרנו סידור דומה גם לגבי הכנסיות.

לפי צרכיהם יוכלו להמיר דולרים ללירות ישראליות או לדינרים. נחשלו בבנקים ישראלים \$ 300,000 תמיכות לערביי הגדה, באמצעות בנקים אירופיים. כדי לא לעכב את העניין קבענו שאנשים הזכאים לקבלת החשלומים יוזמנו ביום מסויים למשרדי המושל ונציגי בנקים מישוראל יבואו להת את החשלומים לאנשים הזכאים לכך. אלה הן תדמות או תמיכות. יתנו להם את החשלומים בדינרים שהם יהיו המטבע החוקי בגדה. הבנקים יוכלו להמיר את הדולרים לדינרים. ואם האיש עומד על כך לקבל את הסכום במטבע המקורי ?

השר י. ספיר:
במדה שחוק הפיקוח על המטבע של הגדה מאפשר זאת, יוכל לקבל. גם חושב ישראלי יוכל במקרה כזה להתזיק דולרים רק בחשבון פז"ק. עד כמה שאני יודע, יש גם בחוק הירדני חוק פיקוח על המטבע. המנכ"ל י. ארנון:

במדה שמדינה היא חברה כגוש השטרלינג, חייב להיות שם חוק כזה.

מר יקותיאל:
בעניין הבנקים עשינו סידור זמני. הערב אפגש עם מר שמעוני מבנק ישראל. עשיתי הסדר עם חמשה בנקים ישראלים שיתחילו לפעול שם: בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, הבנק הערבי, ברקלייט בנק. בנקים אלה הסכימו לפתוח סניפים בערי הגדה המערבית. יש שני בנקים זרים - אוטומן בנק ובריטיש בנק - שהם פעלו בגדה והם אינם בבעלות ירדנית ואינם רשומים בירדן, הצענו להם שיחדשו את שירותיהם בגדה. נשמח אם ייענו לפנייתנו. יש לי ידיעות בלתי רשמיות שהם מהססים מלעשות זאת.

אני מקווה שתוך שבוע או עשרה ימים יתחילו הבנקים הישראליים לפעול בגדה המערבית ואז יהיה קל יותר להעביר חשלומים לשם. מצב הבנקים שם נמצא בבדיקה. בחלקם יהיו רכוש האויב, בחלקם יהיה כירור עם המפקח על הבנקים בקשר לליקבדיות שלהם. יגבו את החובות של אלה החייבים לבנקים אלה.

יש עניין של דלק. "כנגז" התחיל לספק דלק לכל הגדה. לאט לאט מעבירים את חוב הקליינטים לכל אלה שהיו קודם סוכני דלק. אין יוצרים מונופוליות. משתדלים להגיע לנורמליזציה כדי למנוע השתוללות של התחרות ביניהם.

בענייני החקלאות נכנס משרד החקלאות לשטח בצורות גדולים

למדי. בחלקם קבלו לידיהם הפיקוח על החוות הממשלתיות והם פותרים בעיות חקלאיות דחופות המתעוררות. על סמך החלטה שקבלתם התחילו לטפל בבעיה של הקמת גוף שידאג להסדר קניית עודפי חוצרת חקלאית, על מנת שיהיה ברור לחקלאים שאין הם צריכים לשנות את התכניות ושלא תוצר חוסר עבודה נוסף. אין לנו עדיין מספרים בשטח זה, אבל נמסר לי כי 65/65% מהאוכלוסייה עסוקים בחקלאות. זהו אחוז גבוה.

בעיות המים. קבלנו אנשים מ"מקורות" שהם מוצבים גם במחוזות והם עושים את כל הטיפול הן בקשר למיתקני מים והן בקשר לסידורים אחרים, על מנת להחזיר החקנת אספקת המים לתיקנה. עירית שכס לא חתמה לאישור התקציב. חיקון מפעל המים צריך היה לעלות בסכום של 60,000 ל"י והם סידרו זאת בעצמם.

בעניין הסטאטיסטיקה קשה לדעת, כי המספרים הם די מוביליים.

משרד העבודה פעל עד עכשיו בשטח מע"ץ. התחילו לרכז את

האנשים שעבדו במע"ץ ואת הציוד של מע"ץ ולהפעיל במסגרת שאישרתם, ביצוע תכניות לפיתוח הכבישים ובתי הספר. הם התחילו כבר קודם לכן בשיפוצי כבישים.

מר ניצן, האם אין בתקציב שלך סכומים כאלה לבתי הספר ?

היו"ר חשר פ. ספיר:

הסכומים הראשונים ישנם.

אל"מ יהודה ניצן:

הכוונה היא שכל העבודות תבוצענה בשיטות המקומיות, כפי שנהוג

מר יקותיאל:

היה שם עד עכשיו בלי השכלולים והשפורים הישראליים.

באופן כללי אנחנו משתדלים לבנות מחדש את המנגנון של המשרדים,

על מנת שיעבדו הם, ולמעשה גם הפורמלים והמנהלים יהיו משלהם, ואנחנו רק נפקח על העניינים.

נצטרך לפתור מספר בעיות שאינן נוגעות לשטח הבטחוני, אלא בעיות של שחיחות. אנחנו מקווים שגם על זה נחגבר. הסטנדרטים שם היו שונים.

משרד העבודה הביע רצון להכניס לשם גם איש שיטפל בבעיות התעסוקה.

אני מקווה שתוך שבוע נוכל לברר מה אפשר לעשות שם בשטח זה.

שלשה עובדים של חברת החשמל בודקים את בעית החזרת רשת החשמל

לתיקנה. במדה שאין זה עובר דרך העיריות, אנחנו פותרים את הבעיות. בירושלים ישנה תחנת כוח

שסיפקה חשמל לירושלים וליריחו. בשלב ראשון זה נשאר כמו שהוא.

אלוף עוזי נרקיס:

ירושלים היא המקום היחידי שבו היה מרכז לאספקת

חשמל גם ליריחו וגם לרמאללה. היות וחבבל

נקרע על ידי פעולת חיל האוויר בין ירושלים לבין יריחו, פועל עכשיו ביריחו גנרטור.

נפגעו שלשים עמודי חשמל.

היו"ר השר פ. ספיר:

האם אי אפשר לתקן זאת ביום אחד ?

להפציץ אפשר ביום אחד.

קריאת ביניים:

בשכם ובתול כרם פועלים גנרטורים מקומיים ?

היו"ר השר פ. ספיר:

אני חושב שכן.

אלוף ע. נרקיס:

בבעלות מי הם ?

השר י. ספיר:

בבעלות חברה פרטית דוגמת חברת החשמל שפעלה

אלוף ע. נרקיס:

פעם בירושלים.

התושבים משלמים בעד החשמל לחברה ?

היו"ר השר פ. ספיר:

לעיריה.

אלוף ע. נרקיס:

העיריה מרויחה כנראה קצת מהעסק.

השר י. ספיר:

במדה ומדובר בהלוואות לרשויות המקומיות, למפעלי

מר יקותיאל:

מים או לפרדסנים ולחקלאים, יובא מחר לדיון

בועדת המנכ"לים עניין הערבות הגלובלית. ברגע שהבנקים ייפתחו שם, אפשר יהיה לבצע זאת

בבנקים ואפשר יהיה להקל על המנגנון שלנו שאיננו בנוי לטיפול בהלוואות.

את הפרדסים בסביבות תול כרם-קילקליה מעבדים ?

היו"ר השר פ. ספיר:

לפני שחזרו התושבים הסדיר משרד החקלאות את

מר יקותיאל:

החשקיה.

מדור ההדרים של הסוכנות סיפל כפרדסנים עד שהזרו

אל"מ י. ניצן:

התושבים לשם.

היתה בעיה ביריחו. משם ברחו רבים. אומרים כי

מר יקותיאל:

מ-12,000 תושבים נשארו אלה, מ-58,000 פליטים

נשארו 4,000.

הפליטים בוחרים לעסוק בבזה ולא לעבוד. הם אינם

באים לקבל מזון מאונר"א. יש להם מזון משובח יותר בבתיים.

על פעולות משרד המסחר והתעשייה ידווח מר בירגר.

השר י. ספיר:

שמענו שיתחילו לגבות את החובות לכונקים. אבל מה יהיה גורל הפקדונות של חושבי הגדה? יוצא שהם לא

יוכלו לקבל את פקדונותיהם.

מר יקותיאל:

זוהי בעיה. אם נצליח לגבות חובות ומאותם הבנקים לא

העבירו כספים לעמך, נוכל לשהרר את הפקדונות של

החושבים. אבל אם החובות יהיו רק 70% מהפקדונות ו-30% הועברו לעמך, נוכל לתת

לבעלי הפקדונות רק 70% מפקדונותיהם עד שיהיה הסדר עם עמך. אבל על זה נגיש דין

וחשבון מפורט.

היו"ר השר פ. ספיר:

כמה היו סניפים של בנקים בכל הגדה המערבית?

מר יקותיאל:

פעלו שם 8 בנקים. היו בערך 24 סניפים. צריך יהיה

לבדוק 17 סניפים.

השר י. ספיר:

נתקבלו כתר 300,000 \$ חסימות לפרטים. האם ידוע אם יש

גם כספים שהגיעו דרך צנור הזה גם מכוויית וממקומות

דומים? אולי הגיעו משם בקיפין? האם על ידי זה נפתח צנור שיקל עלינו בעתיד?

אחת אמרת שהתגברות על ענין המטבע. האם זה עוד לפני

הכנסת הענין של מטבע-חירום או אתה מתכוון בזה למטבע חוץ?

אלוף ע. גרסיס:

הענין הרוץ איזה שלב קדימה. ראינו שדנו והחליטו לשלם

בדינרים. בזמן הקרוב ביותר יסוכם הענין.

המנכ"ל י. ארנון:

היתה כמות מסוימת של דינרים שמצאנו. אבל הכמות

לא היתה מספיקה. עכשיו כתוצאה מהחלפה ביורשלים, שהולכת

בכיוון הפוך, היינו בדינרים ללירות ישראליות, יש לנו מלאי כספים כדי לשלם בדינרים

מבלי להשתמש בימים הקרובים בכסף אנולי.

השר י. ספיר:

האם יש איזה מושג ביהם לחריגה הלירה הישראלית לאותם

השטחים? שמענו לפני מספר ימים שהערך שלה התגלגל שם

עד ל-12 לי לדינר. האם באה איזו הפסקה בקנין זה?

השר ח.מ. שפירא:

מדברים כבר על 20 לי לדינר.

אלוף ע. נרקיס:

17.

השר י. ספיר:

האם הקורס הזה נוצר על ידי כך שיהודים הולכים
כפליים
ומשלמים/בשביל סחורות שהם קונים בירושלים

ובבית לחם או שיש איזה מסחר של המטבע עצמו בין הדינר ובין הלירה הישראלית, שמחליפים
לפי קורס זה או אחר ?

מר יקותיאל:

אם ישנה סחורה, שבירדן לא הוטל עליה מכס, המחיר

הוא נמוך וכדאי ליהודי לשלם אפילו לפי המחיר

של 17 לי לדינר. אם לערבי היה כדאי, הלך לרחוב לילינבלום והלך לקנות דולר במחיר
של 5 לי ואז קיבל יותר מאשר 2.80. אבל ככל שימחרו למכור את הסחורות שלא הוטל עליהן
מכס והמכס מצד שני יפעיל היטלים, זה יתאזן והדינר יהיה קרוב לשער של 7/2 לי.

היו"ר השר פ. ספיר:

לפי הערכה כמה זמן זה יקח ?

מר יקותיאל:

אנשי המכס יתחילו בקרוב להטיל היטלים. בקשתי

את מר פלד להתחיל בזאת. היהודים יהנו שבוע

שבועיים, אחרי כן יהיה טוב. דלק וסיגריות נמכרים כבר במחירים ישראליים.

המנכ"ל י. ארנון:

השער הנמוך של הלירה הישראלית בגדה המערבית

ימצא את סופו ברגע שימצאו את הצנורות המתאימים

להסדר העניינים. אי אפשר להשוב שהושבי ירושלים יחליפו דינר ב-7/2 ובמקום אחר

ישלמו בעד דינר 17 לי. אני בטוח שתוך מספר ימים היעלם התופעה הזאת..

השר י. ספיר:

אמרת שמוקם הגוף לקניית עודפי התוצרת החקלאית

שלכם. מי הגוף ואיך זה יפעל ?

מר יקותיאל:

משרד החקלאות מספל בזאת. אמר לי הבוקר קצין

הקשר של משרד החקלאות שהוא מספל בזאת. באיזו

צורה יעשו זאת, לא אוכל לומר. לא קבלתי עדיין ממשרד החקלאות תשובה מוסמכת.

השר י. ספיר:

מה זה עודפים ? עמדנו אצלנו בפי אותה

הבעיה. מתי זה הופך להחשב כעודפים לפי רמת

המחירים בשוק ? שנית: אפשר להפוך את העודפים למוצרים תעשייתיים, לשימורים,

או לזרוק אותם למזבלה. מי יחליט על כך ? זוהי סחורה שמתבלה מהר. אינך יכול להחזיק אותה שבוע במחסן ורק אחר כך להתחיל. כאן דרושות החלטות מהירות.

השר ח. גבתי: בקשר לתוצרת הקלאית שיפנו לעיבוד תעשייתי

הספל המוקצה של מפעלי התעשייה. אמנם

פורמלית היא לא הוקמה עדיין, אבל הם התארגנו יחד והם יהיו את הגוף שיקנה את

התוצרת הקלאית ישר בשביל המפעלים ללא מתווכים נוספים.

השר י. ספיר: מי יחליט מתי צריך לזרוק תוצרת קלאית למזבלה ?

השר ח. גבתי: עכשיו משרד החקלאות מטפל בזאת.

השר י. ספיר: הזכרת את ענין המכס. האם יהיה מכס בין החוץ

של ישראל לפני ה-5 ביוני פלוס ירושלים

ובין הגדה המערבית ? ומכס לפי איזה שעורים ?

מר יקותיאל: אם הסחורות מובאות לישראל.

השר י. ספיר: ואם מובילים סחורות מישראל לשם ?

מר יקותיאל: אם מביאים לשם דלק, אנחנו מוכרים עם הבלו

הנהוג כאן.

המנכ"ל י. ארנון: מה קורה עם הסחורה שהולכת מישראל לגדה המערבית ?

בענין זה אנחנו עושים פעולה חשבונית, אנחנו

עוסקים בהנהלת חשבונות. אם אנחנו מוכרים בנזין מפה לגדה המערבית, אנחנו לעת

עתה מעבירים את זה באותו המחיר, אבל בספריים אנחנו רושמים את זה כהקנסה של המכס

הישראלי והקנסה של המכס של הגדה. כדי לשמור על ההכנסה של הגדה, אנחנו רושמים את

חלק הבלו, שהוא חלק מהמחיר, כהקנסה של הגדה.

השר י. ספיר: ומה בדבר סחורה שעליה משלמים בישראל מס קניה ?

המנכ"ל י. ארנון: אותו הדבר.

השר י. ספיר: האם סחורה לפני שהיא מגיעה לגבול עוברת עם הסכום

של מס הקניה או מעבירים את זה במחיר בלי מס

הקניה ?

היו"ר השר פ. ספיר: עם סכום מס הקניה, אבל מזכים את הגדה במס הקניה.

השר י. ספיר:

זה בינתיים יוצר שם העלאת מחירים, לא מתוך
העלאת המחיר, אבל מתוך ההכנסה שאנחנו נותנים

לבדה.

המנכ"ל י. ארנון:

זה נכון. הואיל ואי אפשר לשמור על שתי רמות
של מחירים שם, זוהי החוצאה.

היו"ר השר פ. ספיר:

וודאי זה באיזה מקום מסבך את העניין.
האם אתם יכולים להגיד לנו משהו על שיחוף הפעולה
הכן ?

השר י. ספיר:

אני מציע שנשמע קודם את כל המדווחים ואז נקבל
רושם על יתר הדברים.

היו"ר השר פ. ספיר:

האם אתם מוכנים לבוא גם עם הצעות קונקרטיות
מצדכם מה יש לעשות מבחינת עבודה ותעסוקה,

השר י. ספיר:

שלא יהיה בה סתם בזכוז ?

אלוף ע. נרקיס:

זה אצלנו המאמץ הבא בתור.

מר בירגר:

בשלב הראשון הפעלנו את האספקה הסדירה של המזון
על ידי הפעלת צנורות השיווק המקובלים בגדה, תוך

שיחוף של לשכות המסחר המקומיות בכל עיר ועיר. הוקם הגוף המשווק להם מזון. היו
קצת קשיים. אבל עובדה היא שמכרו כבר סחורות בעד 20,000 דינר. כל הזמנה המתקבלת
מסופקת תוך מספר ימים. היו קצת קשיים באספקת הערובה. אבל זה כבר התחיל להיות
לפעול.

היו"ר השר פ. ספיר:

כמה אנשים חיים בגדה ?

מר בירגר:

יותר עם הפליטים 900,000.

היו"ר השר פ. ספיר:

מזה נאמר מקבלים אספקה של אונז"א 450,000 איש.
והנה ליתר 450,000 מכרתם סחורות בעד 20,000 £.

האם זה עושה רושם רב ?

אלוף ע. נרקיס:

כאשר באנו לבדה עיקר המוצר הנצרך היה דלק, ומחדלק
עיקרו של העניין היה נפט, כי לא היו להם בהתחלה

אוטומובילים כדי לנסוע. עכשיו יש להם אוטומובילים. יש להם מלאי.

מר בירגר:

מצב המלאי של תה, קפה ואורז הוא כזה שמספיק לזמן לא

מועט. לפחות עוד חודש או חודשיים לא יקנו גרם מכל

הסחורות האלה. מה שקונים עד עכשיו זהו קצת משקאות, קצת שימורים וחורבה חטה שמן יש

להם די.

היו"ר השר פ. ספיר:

נניח שאני נשאל על ידי עתונאי חוץ או על ידי אנשים

אחרים: האם אין אדם רעב בגדה המערבית?

אלוף ע. נרקיס:

אדם, שהיה נוהג לא להיות רעב עד שאנחנו כאנו, אינו

רעב גם כעת. רוב אלה, שהיו נוהגים לקבל תמיכות סעד,

מקבלים גם כעת, בעיקר ממוסדות נוצריים ואחרים. היו מספר מקרים פה ושם שבהם צריך

היה לעזור, כגון בית יתומים של 500 ילד בעיר העתיקה, אנחנו עזרנו להם. אני חושב

באופן עקרוני כי אין שם אדם רעב.

מר בירגר:

עצם העובדה, שזה שבועיים שלשה קונה שם כל מדינת

ישראל, אם באישור או שלא באישור, אומרת משהו.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני לא קניתי וגם שר הפנים לא קנה.

מר בירגר:

יש הקונים גם בשבילכם. השאירו שם לפחות 2 מיליון לירה.

קנו בעיקר סרדינים, גבינת קרפס וכל מיני סחורות,

והמחסנים טרם התרוקנו.

התחלנו להפעיל את מעט התעשייה הקיימת שם. בשלב

הראשון הפעלנו את מפעלי התעשייה העוסקים במזון, גם מפעל לשמן בשכר ותעשיית סבון

ומוצרי-לואי כאלה; שחנות קמח פועלות כולן פרט לשחנה אחת ביריחו, שאין מי שיפעיל אותה.

יש מפעל גדול לפלסטיקה בבית לחם. הוא מעסיק 250 איש. 20% מהתוצרת שלו הלכו לגדה,

30% - לעבר הירדן, 50% היוו יצוא למדינות ערביות שונות. באמצעות "אלדא" מנסים

לייצא את המוצרים של מפעל זה לאפריקה.

היו"ר השר פ. ספיר:

האיכות גבוהה?

מר בירגר:

באמצע.

הופעלו מספר מפעלים בבית לחם העוסקים בתשימי קדושה

של הנוצרים. מארגנים משלוח של הזמנות לחשמישי קדושה שהיו בידיהם, לאירופה דרך ישראל, בסרגזיט. כמו כן יוצאת מחר קבוצה לנסות לקנות חפצי חז' בחברון ובבית לחם לשם ייצוא כדולרים.

מיתר המפעלים העוסקים בשכטטיל ובמוצרים אחרים בחלקם

לא הופעלו.

יש להם מסויות ?

היו"ר השר פ. ספיר:

שתי מסויות קטנות. כאמור המפעלים העוסקים בשכטטיל

מר בירגר:

ובמוצרים אחרים שרט הופעלו, כי כיום המחסנים שלהם

עדיין מלאים.

אשר לשירותים, כל הרשויות המקומיות פועלות כמעט מהיום

מר אדלר:

הראשון, ואין שם בעיות מיוחדות. הגישו תקציב ואין

שום הפרעות, אם כי ההיקף של השירותים שלהם הוא מצומצם בהשוואה לשירותים אצלנו.

מה התקציב של עיריית שכט על מאה אלף החושבים שבעיר ?

היו"ר השר פ. ספיר:

לא אוכל להגיד כרגע. עובדים בעיריה 600 איש.

מר אדלר:

כולם עובדים כרגע ?

השר ח.פ. שפירא:

כעת כולם עובדים. צריך לבדוק מה לצמצם.

מר אדלר:

גם אצלם אבטלה סמויה.

השר ח. גבתי:

כמה חושבים ישנם בתול כרם ?

היו"ר השר פ. ספיר:

עם הכפרים נטביב מגיע המספר עד 90,000.

אל"מ י. ניצן:

זה אינו אומר ולא בלום.

היו"ר השר פ. ספיר:

משרד הפנים עשה מפקד בירושלים. יש חכנית לעשות

מר אדלר:

מפקד בכל הגדה המערבית.

אשר לשירותי הדואר: כל המרכזיות המקומיות פועלות.

עשו את כל החכנות כדי להפעיל את משרדי הדואר בכל הערים. אני מבין שהחל מיום ראשון

הבא יפעילו את משרד הדואר בחברון, ובכל יום יוסיפו להפעיל עוד משרד דואר. השלפונים

פועלים בכל הערים. אבל אין עדיין קשר בינעירוני. צריך לחקן את הרשת. צריך להשקיע

בזה השקעות גדולות עד 300,000 ל"י.

אלוף ע. נרקיס:

לכל הגדה אין יותר מאשר 8 קוי טלפון, 8 חוטים,
וזה מירושלים עד שכם.

מר אדלר:

הדואר חילק כבר את כל המברקים שהגיעו בעד חושבי
הגדה. כל יום מחלקים מאות טלגרמות.

עושים סקר כדי לרשום את כלי הרכב. פעולה זו
היא חיונית. הם מסחובבים עכשיו בלי רשיונות ובלי ביטוח. חלק של הרכב הוא רכב נפקד,
הבעלים עזבו, וקרובים ושכנים משתמשים ברכב ומטכנים את הנוסעים.

פעולות סעד בממלכת ירדן היו מצומצמות. הוציאו

בסך הכל 150,000 דינר לשנה על כל הממלכה, וזה חולק לפי קירבה ממשלתית לבית המלכות.

השר ח.מ. שפירא:

הם כנראה עדיין זקוקים לסעד !

מר אדלר:

אשר לבריאות יש בגדה 1700 (?) מטות, מהן 1100
ממשלתיות.

היו"ר השר פ. ספיר:

באופן נורמלי היו צריכות להיות שם 3500 מטות.

מר אדלר:

וחלק מהמטות שיטע גם כן פנויות.

כל בתי החולים פועלים. חלק גדול של הרופאים נשארו.

גם הצוות נשאר. לשכות הבריאות פועלות. המצב הבריאותי של החושבים הוא תקין.

השר ח.מ. שפירא:

ניתנו רשיונות לעובדי הרפואה להגיע לבתי החולים ?

מר אדלר:

אין בעיות. מחזירים להם את הרכב.

אשר לחנוך: אוניברסיטת אין שם, אדוני השר. אין

בעיות.

היו"ר השר פ. ספיר:

יש להם אוניברסיטה בעמק ?

מר אדלר:

לא. משרד החנוך נכנס רק היום לפעולה ועושה סקר.

צריך להכין בתי ספר, ספרי למוד. יש לבדוק את

המורים. זה יהיה מוכן לקראת ה-1 בספטמבר.

אשר לדחות, זה לא בספולי. יש מספר בעיות שאני מעדיף

כי אלוף ידווח על העניינים.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני רוצה לשאול את האלוף נרקיס ואת כל יתר המכובדים.

שמעתי את אדלר ואת יקותיאל ואת בירגר ואני רוצה לשאול: מדוע אין זה מקבל ביטוי בעתונות? הייתי ביום שני שעבר בבית אחד בלונדון, שבו התכנסו ממיטב יהודי אנגליה. ונדמה היה לי כי עוד מעט הם יהפכו לשונאים שלנו בשטח זה. יש להם תמונה שפה שורר רעב ופרצו מחלוח. לא חשוב מה שאני אמרתי. בחלק שמעתי על הדברים מיהודה ניצן ובחלק בישיבות שלנו. אבל כאשר אני שומע מכם - ואיני מפקפק במהימנותו של מישח מכם - שהנה עברו רק שלשה שבועות והעניינים מתחילים כבר להתגלגל ברוב השטחים, מדוע אין לזה ביטוי בעתונות? אמנם את הטלפונים הייתי כן מתקן, בעניין זה לא הייתי מחכה כל כך הרבה. כמובן מה שנחוץ לצרכי בטחון, זה עניין אחר.

ראיתי היום בירושלים מאות ערבים מסתובבים. כל אחד מאתנו עוסק כמובן בעניינו. אבל יש עניין כולל חשוב אחד. בעולם מתארים בעתונות, ברדיו ובטלביזיה שכאן זרועת אלהים. שאלתי כאן: האם יש מישח רעב שם? אמרתם: לא. ספרו על שרותי הבריאות - יש אפילו מטות ריקות בבתי החולים. שאלתי: האם יש עיכוב לרופאים ולאחיות לעבור ממקום למקום? אצא החשובה היתה: לא. סעד - מה שהיה. הרויתו מיהודים 2 מיליון לירה ועשו עסקים. זה מזכיר לי את הישראלים שהיו נוסעים כל שנה לקפריסין וקונים כל מיני סחורות. סיפר לי על כך קפריסאי אחד. הוא הביט עליהם כעל משוגעים.

כממונה על כל העניין הזה אני שואל אותך - יש לך קשר

באיזה מקום: מדוע לא תקח 300, 400 עתונאים, גם מה"טיימס" ומ"מאנטששטער גרדיאן" ומעתונים אחרים ותסייר אתם שם? אני במקומך הייתי עובר אתם בסיור - סוף סוף אין זה שטח גדול כל כך - והם היו מקבלים מושב מלא ממה שנעשה שם. לא היה מתנפל עלי כעבור שבוע טדי זיוו כפי שהתנפל. לאחר זה הייתי חוקר אותם יותר. אמנם קצת הרגעתי אותם, אבל לא היה לי בטחון כזה כמו שיש לי לאחר ששמעתי היום את הדברים.

השר ח.מ. שפירא:

אם כך המצב למח לא נחננו לעתונאים להכנס לשם?

אלוף ע. נרקיס:

זה עניין של שר הבטחון.

היו"ר השר פ. ספיר:

מדוע לא לקחת מחר ומחרתיים, וכל יום מתווספת שם איזו

פעולה - עתונאים לשם ולעבור את כל המקומות?

עודפי ירקות - אחס מתחילים לקחת, תעשיה - אחס

מפעילים, וכל הדברים שספרתם כאן.

אלוף ע. נרקיס:

אני מבין את השאלה.

היו"ר השר פ. ספיר:

אין אני אומר זאת כתרעומת.

אלוף ע. נרקיס:

קודם כל היו פה לפי דעתי מאות עחונאים. אכנס פעם

באמצע לא נתנו להם ללכת לשם, אחרי כן נתנו. נדמה

לי שלאחרונה מדווחת העחונות הישראלית כראוי על השירותים ועל השתפרות המצב בגדה המערבית.

מה שנוגע לעחונאי חוץ, הרי הם מחרשמים בעיקר משני

דברים. קודם כל מעניין קלקיליה. להם מספיק בית הרוס בכל הגדה. לפי דעתי נהרסו 30%

מהבתים שם, אנשי אונר"א התרשמו שזה היה 50%. אני חושב שנהרסו כאלף בתים מתוך

3,000.

אבל גם לשם כבר כל החושבים שבו. כעבור יום

יומיים חזרו כמעט כולם. אבל מה לעשות והכתב הצבאי של "הארץ" כותב: לפי הדיווח

הביולטיני של הממשלה היו כולם שם; אני הייתי שם ולא ראיתי איש. לך דבר אחד!

בחברון ובבית לחם לא היתה אף יריה אחת. אבל זה

אינו מונע מהם ללכת דווקא לקלקיליה..

היו"ר השר פ. ספיר:

הייתי הולך גם למקום שאתה מספר. הרושם היה שלקלקיליה

באו ולא היה להם לאן ללכת והם חזרו כלעומת שבאו..

השר ח.מ. שפירא:

אמרו ש-10,000 חזרו. 2,000 חפשו מקום בכפרים.

השר י. שפירא:

אני מבין שאתה צריך להתייעץ עם מישהו, אבל אני הייתי

באופן מרוכז שולח באמצעות משרד ראש הממשלה טברק-חאור

לאבא אבן, הנה שמענו דין וחשבון זה וזה. זה נחוץ גם לו.

אלוף עוזי נרקיס, הייתי לוקח מחר או מחרתיים

כאוסובוס 50 עחונאים עם המפלגות שלהם והייתי הולך עד לקלקיליה ועד בכלל ומוביל אותם

לכל המקומות. וודאי צריך יום כדי להכין סיור כזה.

אלוף ע. נרקיס:

זה לא בידי. אבל אין זה משנה.

היו"ר השר פ. ספיר:

תתייעץ עם מי שצריך. אני חושב שזוהי גם דעת יתר השרים.

השר י. ספיר:

הייתי מציע עוד דבר. הנה עיר כמו שכם חזרה למצב נורמלי, כן גם בית לחם. מדוע לא לצלם סרט קולנוע של

כל מהלך החיים בערים כאלה ?

אלוף ע. נרקיס:

הם אינם רוצים ללכת למקומות כאלה, אבל אני מוכן לספל בדבר.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני מציע שעם העהונאים ילכו שני קצינים גבוהים או פקידים בכירים. אילו הייתי יודע את העניינים, הייתי בעצמי הולך אהם. לא הייתי עוד בשום מקום. אבל זה לא חשוב לשכנע אותי או מישחור אחר כאן. אני מבין שהידיעה שנתפרסמה הבוקר על 12 אצא ששדדו במחנה המזון של אונר"א ונהרגו מעיבה על דברים כאלה. בכל זאת הייתי שולח גם עכשיו ידיעה: הנה הייתה ישיבה כזו וכזו, בה נמסר סיכום ושמעו עובדות אלה ואלה.

אלוף ע. נרקיס:

בבקשה.

היו"ר השר פ. ספיר:

אשר לענייני תעסוקה: האם לך מחשבות, יקותיאל, כמה מחוסרי פרנסה ישנם שם שאינם מקבלים שום דבר מאונר"א ? אין לי מושג ממספרים.

מר יקותיאל:

אלוף ע. נרקיס:

זה עוד קצת מוקדם בשכילנו. אני מניח שבשבוע הבא נוכל לתת איזה מספרים.

היו"ר השר פ. ספיר:

בינתיים נוצר בעולם רושם מסויים. אם תגיד שמכחינת הבטחון אין לעשות דברים מסויימים - זהו ניסוק. או אם יגיד ד"ר ארנון שזה דורש הוצאה של 100,000,000 ל"י, גם זהו ניסוק. אבל מה שאתה יכול וצריך לעשות כעבור שבוע, מדוע אי אפשר היה לעשות את זאת אחמול ? אין זה נגמר בהחלטה, אלא בהרגה מה מתהלך פה, שאנחנו שוביניסטים, אימפריאליסטים ומדכאים. טוב, אפשר לומר, לא איכפת לי מה תגיד רוסייה. גם כשכל הערבים ילכו פה ויתפנקו מרוב עושר, תגיד רוסייה מה שתגיד. אבל אני מדבר על העולם שמוכן לשמוע, שאפשר לשכנע אותו, שהעובדות אומרות לו משהו.

אלוף ע. נרקיס:

כשתהיה לנו כל האינפורמציה על המע"ץ הירדני, נוכל להתחיל לחקן את כל הכבישים. אבל צריך לשלם לאנשים. מהדינרים

שיש לנו לא נוכל לשלם.

אל"מ י. ניצן:

יש די דינרים.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני רוצה שתחשוב שיש לי הרבה כסף. אבל הרי

יעשו זאת על ידי העובדים המקומיים - כך דברנו

לפני שבוע וכך החלטנו - וגם הרכב שלך יישמר וזה יעלה גם פחות כסף (אמנם זה שייך כבר לעניינים של מדיניות). אבל הייתי אני מבקש מיד ממע"ץ להגיש לנו סקר חוץ 48 שעות והייתי נגש מיד לתיקון הכבישים. זוהי העבודה הזולה ביותר והפשוטה ביותר. ביחס לבתי הספר, אמרנו שלא צריך לבנות ארמונות, אבל צריך להשלים בתי ספר ולבנות במקום שדרוש.

השר ח.מ. שפירא:

עם פתיחת שערי ירושלים השלמה אני רוצה לשאול:

מה היתה ההתרשמות תוך שלשת הימים? האם לטובה

או לרעה? כי כאן בירושלים הצבור לא כל כך מקבל את העניין הזה של פתיחת השערים מלבד אלה שקנו "מציאות" בעיר העתיקה. הם חושבים שזה היה קצת מוקדם מדי. לפני שעשינו זאת, היו התיעצויות בעניין זה והיו גם חלוקי דעות. מה ההתרשמות שלכם בעניין זה? אלוף ע. נרקיס:

מבחינה בטחונית שגרתיית אין בעיה. הבעיה היא,

שהצבור הישראלי בחוץ ירושלים אינו מורגל לראות

רכבות ערבים מסתובבים בחצרות.

מר יקותיאל:

משרד העבודה מספל בדבר ושם את הדגש על התעסוקה.

אני מקווה שעוד באמצע השבוע יעלו הצעות. נוסף

לזה נכנסו אנשי רשות התיכנון לשטח ובודקים.

היו"ר השר פ. ספיר:

עוד מעט חגיד לחכות להתפלה.

השר י. ספיר:

יש לדעתי במהירות הגדולה ביותר לנסות למצוא את

מוקדי חוסר העבודה הבולטים ביותר. בלי ספק ישנם

4-3 כאלה. שם צריך להתחיל לפעול אפילו בלי תכנית מתוך הנחה שאנחנו מגרדים את החול.

זה וודאי לא בכפרים אלא בערים ובפרברים.

היו"ר השר פ. ספיר:

אולי אני לא כל כך חי את העניינים הפוליטיים, ואולי

אני בדעה מעוט בעניין הגדה. אני יורע שאצל כולם זה

מעורפל.

אבל אני מציע שהנה בהמשך למה שהחלטנו ביום חמשי

נחליט להתחיל בתיקון הכבישים. אגב, כמה מקבל עובד בכביש ?

אל"מ י. ניצן:

20-30 דינר לחודש.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני מציע שאם יש עבודות לתיקון כבישים בשביל 4,000-5,000

איש, אני מציע לגשת לזה מתר בכוקר.

אל"מ י. ניצן:

שוב.

היו"ר השר פ. ספיר:

אחרי שיעסיקו 5,000 אלה נשמע לאחר בדיקה מה הן נקודות

המוקד ששם יש מחוסרי עבודה.

השר ח.מ. שפירא:

רק אייעץ להכניס לזה בהקדם הכביש של עקיפת ירושלים..

אלוף ע. נרקיס:

יש לעשות זאת מהר, אבל אחם אי אפשר לעבוד מהר.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני מדבר על תכנון לטווח ארוך. אני מדבר על דברים

היוצרים את הרושם. עבודה בכבישים היא חשובה. העסקת

5,000 עובדים כאלה פירושה 100,000 דינר לחודש.

המנכ"ל י. ארנון:

הם אינם מקבלים דינר ליום.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני מציע שיתנו להם בהזדמנות זו שכר כפול. לזה ידאגו

אחרים. אבל זהו ענין לביצוע עבודות, לתיקון כבישים מיד.

אשר לענין בתי הספר אמרנו נקח את אלה שיש ובמדה שצריך

לסייד וכדומה, נעשה זאת. ואם יש בתי ספר שהם באמצע הבנייה, צריך להשלים אותם.

מר יקותיאל:

ניתנה הוראה בענין זה.

מר אדלר:

האם לשלם למורים בעד חדשי החופש ?

היו"ר השר פ. ספיר:

אמרתי אחר הצהרים שאינני מבין את זאת. אם אתה יודע שהוא

קיבל בעד חדשי החופשה - אל תתן לו. אבל אם לא קבל - הוא צריך

לקבל.

השר י. ספיר:

במה הם שונים מעובדי המדינה ?

המזכיר ש. צויגריין:

משרד החנוך אינו יודע איזה מורים הוא יעסיק.

היו"ר השר פ. ספיר:

יפשר אותם בספטמבר. אם יש ביניהם פדאיון, הרי הצבא יודע

מה לעשות. אם ב-1 בספטמבר משרד החנוך לא יקבל איזה מורה,

יפשר אותו אז, אבל עד אז איני מבין את כל הענין שלא לשלם להם.

השר י. ספיר:

יש בעיה של ספרי חנוך ושל שיטת חנוך ושל התאמת החנוך

והמורים לשיטה הדרושה. יכול להיות שתוך חודש או חודשיים

יצטרפו לבדוק יפה, חלק מהמורים יצטרפו לפטר ולהביא אחרים, בינתיים צריך לשלם

לאנשים אלה. אפשר כמובן להתחיל לפטר לאו דווקא ב-1 בספטמבר, אלא גם קודם לכן. אבל

עד אז צריך לשלם לו.

היו"ר השר פ. ספיר:

נגיד שאני עתונאי. אני בא לאיזה מקום לראות, אני מדבר

עם המורים. והנה המורה מה הוא מקבל? 30 דינר לחודש.

מה אתה מסכן פה בכלל?

השר י. ספיר:

המורה יכול לשעוץ: הגידו לי האם אתם מפטרים אותי או לא?

היו"ר השר פ. ספיר:

איני יודע בדיוק מה נעשה עם הגדה. לדעתי זוהי הכבדה על

מדינת ישראל כמו להפסיד מלחמה. אבל יחליטו מה שיחליטו.

900,000 ערכים כיום יהיו כעבור 2-3 שנים דוב במדינת ישראל. אבל אם אנחנו מחזיקים

אוחם במדינה, אי אפשר לנהוג כלפיהם כך. אתה עומד בחלו הראוה הגדול ביותר בעולם.

האם יש לך פקפוקים מבחינה בטחונית לשלם להם שכר?

אלוף ע. נרקיס:

שלם להם בעד יולי ואוגוסט. תוך חודשיים אלה יעשה משרד החנוך

את הבדיקה הדרושה.

מ ח ל י ט י ס לשלם למורים בעד חודשי יולי ואוגוסט, ובינתיים יעשה משרד החנוך וחתרבות
את הבדיקה איזה מורים להעסיק גם אחרי ה-1 בספטמבר.

היו"ר השר פ. ספיר:

על סעד מוציאה כל המלכה ירדן 150,000 דינר לשנה, מדינה

ישראל - 50,000,000 ₪.

אני מבין שביחס לענייני סעד ובריאות הכל מסודר. לפי דברי

מר בירגר גם ענייני האספקה מסודרים. האם במי החרושת מוכנים לקחת את עורפי הנוצרת?

השר ח. גבתי:

מעוניינים מאוד, אבל יש דברים שאין הם יכולים לקחת.

היו"ר השר פ. ספיר:

הבירור עם השר ארן כמה מורים הוא צריך.

חתייעץ עם ~~אשכנזי~~ מי שאתה צריך במשרד ראש הממשלה ועם ראש הממשלה

עצמו, כדי לשלוח מברק לאבא אבן על כל מה ששמענו פה.

אלוף ע. נרקיס:

אעשה זאת.

היו"ר השר פ. ספיר:

כמובן צריך לבדוק מה הן נקודות המוקד של חוסר

העבודה שנדע מה המצב. כמובן לכשיהחילו לדבר

על עשרות מיליוני לירות למטרה זו, ירעד לי הלב, בינתיים עוד לא.

עכשיו ידועה ידידנו אלוף משה גורן על רצועת עזה.

אלוף מ. גורן:

יכולתי לפתוח את הנאום שלי כמו שפתחו בנאום על

המצב בגדה המערבית, אבל יש בעיות. גם שם

העויות פועלות, התחבורה פועלת, הטלפון יפעל עוד כעט.

אבל ישנן בעיות.

מה אורך הרצועה ?

היו"ר השר פ. ספיר:

עד רפיח חמשים וכמה קילומטרים. יש שם 425,000

אלוף מ. גורן:

חושבים, עזבו אלפים אחדים. במספר קרוב ל-300,000

מספלה אונר"א. הוה אומר שהמדובר על כלכלה של 150,000 איש בערך. זוהי בעיה לא קטנה.

ועכשיו הבעיה עצמה. ישנן שתי החלטות שהחליטה

ממשלת ישראל וזן אינן מאפשרות לחזור לחיי כלכלה תקינים ברצועת עזה. הדבר הראשון

הוא שער הלירה. לפי דעתי זהו דבר המכביד כשלעצמו וגם משפיע קשה על רמת המחירים.

בגלל שתי ההחלטות האלה אי אפשר לתדש שם את הכלכלה.

לדוגמה: הבאנו לשם סולר. סולר קנו כי זה נחוץ להשקאת הפרדסים.

היו"ר השר פ. ספיר: שמענו שיש להם חשנה 1,800,000 תיבות פרי הדר.

אלוף פ. גורן: נכון, יש להם 70,000 דונם פרדס.

היו"ר השר פ. ספיר: אפשר להגיע ל-5,000,000.

השר ח. גבתי: יש עוד פרדסים צעירים.

אלוף פ. גורן: הבאנו לשם בנזין במחיר ישראלי, והם לא רצו לקנות אותו.

זוהי רק דוגמה אחת. כמובן כל בעיה האספקה לרצועה

עדיין לא סוכמה. אמנם זה אינו דחוף, כי יש שם מחסנים מצויינים שאפשר עוד לחיות עליהם זמן.

לפי דעתי מחייבות איפוא שתי ההחלטות האלה בדיקה רצינית,

ויחד עם זה אם רוצים לעבור בשלבים איטיים לנורמליזציה, יש בינתיים למכור חלק מהמסרכים

במחירים מתאימים למשכורת ולרמת ההכנסה. לפי דעתי אלה הם הדברים החשובים ביותר שצריך

להחליט עליהם היום.

את הגישה שלנו לנושא התעסוקה אני מעריך כך: מבחינת

התעסוקה יש הרבה אנשים שאיבדו את תעסוקתם. חלק גדול עבד בשביל הצבא המצרי ובשביל

האדמיניסטרציה המצרית וחלק עבד בשביל כוח החירום. עד 16 במאי היו שם 3,400 מאנשי

כוח החירום, כמה מנה בדיוק הצבא המצרי איני יודע, אבל היו. רמת השירותים היתה כזו

שמסביב כל אדם מכובד הסתובבו עוד שלשה.

הגישה שלנו לתעסוקה, הוא לתת מינימום ולא מכסימום

של עובדים בשירותים. לחודש הקרוב יותר נגשנו בחסכון גדול לשירותים. אשר לבריאות:

אונר"א נותנת סובסידיות למטות. יש ברצועה כאלף מטות. כמובן שמתוך גישת חסכון הרבה

אנשים שהועסקו בשירותים יהיו מחוסרי עבודה. משכורת לא שלמנו עדיין לאיש. נעשה זאת

כאשר יפורסם התקציב.

היו"ר השר פ. ספיר: פרסמת, ניצן, שאשרנו להם תקציב ?

מה קרה שם עם 12 איש שנהרגו ? זה יזעזע מחר את כל

העולם.

אלוף פ. גורן: ישנם מחסני ציוד של אונ"ף/ ברפיה. הם עזבו והשאירו

שם הרבה מזון וציוד, עצים, חלקי חילוף בכמות גדולה מאד, בשווי של מאות אלפי לירות. כוח האו"ם יצא ונכנס הפיקוד הלוגיסטי, הוציאו משם כמה דברים. אחרי כן החלטנו שאיש לא יגע בדברים. חוך כדי זה היתה התפרצות לפשיטה. החלטנו למנוע זאת, וזאת היתה התוצאה. השטח של המחסנים הוא גדול מאד. הלכו לשדוד ולא יכולנו להשתלט עליהם.

השר ח.מ. שפירא: האם אין הוראה שצריך לכתחלה לירות ברגלים

ולא בגופו של האדם?

אלוף מ. גורן: ההוראה היא, שקודם כל מזהירים, אחרי כן יורים

באוויר ואחרי כן יורים ברגלים. אבל כשמתפרצים

ויש שם הרבה אנשים, קשה מאד לחייב את החייל העומד שם שיכוון בדיוק אל הרגלים. הפעם באו לפרוץ ולשדוד כ-150 איש.

השר ח.מ. שפירא: העיתוי היה רע מאד לגמרי.

היו"ר השר פ. ספיר: כמעט כמו בענין ה"ליברטי".

אלוף מ. גורן: כן, כך זה קרה.

היו"ר השר פ. ספיר: אתה אינך ממונה על זה?

אלוף מ. גורן: אני ממונה גם על החיילים.

מר ד. מנשרוביץ: הכינונו את התקציב בשביל רצועת עזה בצורה כזאת

שאפשר לקיים את השירותים באמצעים שהיו ברשותנו.

המחלקות שהיו ברצועת עזה היו בערך אלה: אוצר, שכלל גם ענינים של ייבוא וייצוא, פיקוח על המזונות ומכס. החלטנו להפעיל את עניני המכס. היתה לנו פעולה רצינית לרכז את כל הסחורות שהיו שם ושלא הוטל עליהם מכס ושהיו משרה לשדוד ולכזה. היינו צריכים לרכז סחורות במיליוני לירות במחסנים מוגנים.

היום, אחרי הבזה שהיתה, אנו מעריכים שיש עוד סחורות

בשווי של 6,000,000-10,000,000 ל"מ. היו אלה גם סחורות של סוחרים שהביאו. הסכס ברצועת

עזה היה נמוך. המצרים היו באים לרצועה לקנות שם סחורה בזול.

היו"ר השר פ. ספיר: זאת אומרת בשער הנוכחי בשווי של למעלה

מ-6,000,000 \$.

כמה שדדו?

מר ד. קנטורוביץ:

איננו יודעים כמה שדרו. שדרו גם הרבה סחורות של

סוחרים פרטיים. עכשיו יושב צוות לבדוק עד כמה

שאפשר, מה היתה כמות הסחורות בהזמנות, מה נשאר במחסנים ומה הספיקו לגנוב. הקושי הוא

שגם חלק מהניירות הושמד. אנחנו מקבלים אינפורמציה גם מהסוחרים. אם סוחר יכול להוכיח

שזוהי סחורה השייכת לו, הוא משלם מכס ויכול לשחרר אותה.

היו"ר השר פ. ספיר:

למה אתה צריך לדעת כמה ששדרו? מה זה יתן לך?

אני רוצה לדעת כמה שיש לנו. ברור שלא אתן להם פיצויים

מר ד. קנטורוביץ:

על מה ששדרו.

חלק היה ייבוא ללא חשלוס.

המנכ"ל י. ארנון:

המימון של תקציב רצועת עזה היה בעיקר ממכס. אנחנו

מר ד. קנטורוביץ:

משערים ש-92-95 של ההכנסות למימון החוצאות, פרט

להשתתפות הממשלה המצרית, באו ממכס. מס הכנסה כמעט שלא גבר. האוכלוסיה היתה דלה. מסי

רכוש היו בדרך כלל מעטים מאוד בשעורים מאוד נמוכים. אנחנו מתחילים לשקט את היחידות האלה.

הספרים של מס ההכנסה הושמדו, לא מצאנו אותם. הם היו מרוכזים בבית המשרה, באיזה אגף

שנפגע, חצים שרופים וחצים מתגוללים על הרצפה. הפקידים מנסים לעשות מיון ולשקט את

המחלקה הזאת. לעומת זאת המחלקה למס רכוש היתה כאגף אחר והיא נשארה. הזמנו פקידים

שיתחילו לעשות מאזן של החובות כדי להתחיל לגבות.

יש עוד שתי מחלקות, שאת מהן הפעלנו: המחלקה לפיקוח

על המזונות, בעיקר לצורך חלוקה של קמח. מחלקה אחרת היא לייבוא ולייצוא. מצאנו

ספרים שלהם, עדיין לא אירגנו אותם. נצטרך למצוא את האיש המתאים שיתחיל לארגן את המחלקה

הזאת ולבדוק לאן להפנות מוצרים מרצועת עזה, בעיקר פרי הדיר.

שירות שני שהפעלנו כבר בימים הראשונים היו כמובן

שירותי המשרה. בהתחלה נתנו לשוטרים להתגייס. כל מי שבא והציג תעודת שוטר היה

מתגייס. באו במספרים גדולים עד 700. עשינו סקירה אם יש צורך במספר כזה של שוטרים.

מטבח שחלק ניכר מהם היו שאווישים של כל מיני קצינים והיו מקבלים שכר ללא תפקיד. בנינו

חקן מבוסס על הנהוג בארץ. הגענו לסך הכל כולל של 400 שוטרים בכל הרצועה כולה. אם

לכלול גם את אל עריש, יחכן שנצטרך להוסיף עוד 20-30.

היו"ר השר פ. ספיר:

קח בחשבון שיושבים שם 450,000 איש. אם אינך רוצה להגיע למעשי שוד נוספים ורצח, אין אולי מספיק

מספר זה של שוטרים.

אלוף מ. גורן:

החלטנו להת נטק לשוטרים המקומיים. אם נצטרך להרחיב את שירות המשטרה, נצטרך לענות להכפיל את המספר.

היו"ר השר פ. ספיר:אלוף מ. גורן:היו"ר השר פ. ספיר:

מה שכרו של שוטר ?

המשכורת הנמוכה של השוטר היא 13 ל"מ לחודש.

שני דברים מדאיגים אותי: הפקדים הגדולים שם

והרוב העדבי שיהיה כעבור 4-5 שנים.

יש שם מחלקה למלחמה בסמים משכורים.

מר ד. קנפורוביץ:

הפעלנו את המחלקה לחקלאות. פה אני רוצה לבצע

בנקודה אחת. ישנה רשות הפיתוח לסיני ולעמק אל עריש. יש שם 10,000 דונם מטעים

שהממשלה המצרית נטעה לפני מספר שנים. הם כוללים אלף דונם פרדסים ו-2,000 דונם ענבים

ושקדים, זיתים וקיקיון. מטעים אלה טרם מניבים. ונדאי יוצבו בעוד מספר שנים. הוצאות

העיבוד והריסוס היו על הממשלה המצרית. המטרה היתה שבעבור שלש שנים תקבל כל משפחה

פרדס של 20 דונם וזה בסיס לקיום. צריך לדאוג לעיבוד השטחים האלה. יש בעיות עם תחבורה

ועם ניידות. נקווה שנחגבר על בעיות אלה, אם כי לא בקלות.

לעבודות צבוריות לא הקצבנו הרבה כסף, כי עדיין

לא קבלנו ידיעה על המצב. יש לחקן מבנים צבוריים על מנת שנוכל לשקם את המשרדים

הממשלתיים. בחי הספר נמצאים בדרך כלל במצב תקין. הכביש נמצא במצב תקין, כך שהכמות

של עבודות צבוריות לא תהיה גדולה ואין הרבה מה לעשות. כך שלא נוכל למצוא שם הרבה

תעסוקה.

מלים מספר על בעיות מימון. מצאנו ברצועה לא

הרבה כסף ובינתיים קבלנו זאת כפקדון. אנחנו חושבים להשתמש בלירות מצריות שקבלנו

בבנקים כדי להסס ענינים. מצאנו שם 350,000 ל"מ. יש שם 5 בנקים בעזה ועוד בסיף.

היו גם שני בנקים באל עריש ובחן יוניס. ההתחייבויות של הבנקים כלפי הממשלה המצרית הן

די גדולות. הממשלה הפקידה כספים בבנקים האלה.

היו"ר השר פ. ספיר:

מר ד. קנטורוביץ:

היו"ר השר פ. ספיר:

מר ד. קנטורוביץ:

היו"ר השר פ. ספיר:

מר ד. קנטורוביץ:

אלוף מ. גורן:

היו"ר השר פ. ספיר:

מר ש. גבירץ:

אשר לרשויות המקומיות: הפעלנו את העיריות בעזה, חן יוניס

ואל עריש. אבל למרות שהפנקסים מראים שיש לעיריות כסף

בבנקים, כיוון שהבנקים אינם נותנים כסף, עומדות העיריות ככלי ריק ואין להן במה לשלם

משכורת. כולן באות עכשיו אלינו ומבקשות עזרה כדי שתוכלנה לשלם משכורת. המנהג שם,

כי העיריה עוסקת באספקת מים, חשמל וחברואה. זה כמעט הכל מה שהעיריות עושות. בבריאות

ובחנוך עסקה הממשלה ולא העיריות. כל התקציב לחנוך בעיריית עזה הגיע ל-2,000 לי"מ, אמרו

שבשנה הבאה גם זה לא יהיה. גם בסעד אין העיריה עוסקת. עיקר הסעד ניתן כנראה על ידי

"קר".

אלוף מ. גורן:

אל"מ י. ניצן:

מר ש. גבירץ:

אל"מ י. ניצן:

מר ש. גבירץ:

היתה בסעד שותפות של חצי על חצי: "קר" והממשלה המקומית.

חותמים אתם הסכם על אותם המדינציפטים.

כל העיריות הפעילו את אספקת המים והחשמל, אבל הכסף לשלם

משכורות אין, אם כי לפי הפנקסים יש עודף.

בינתיים אישרנו סכום למים.

העיריה מוכרת מתחת למחיר מים וחשמל, המסים הם נמוכים.

התקציב של עיריית עזה היה 1,200,000 לי"מ, אבל סכום של

700,000 לי"מ היה נחשב לתקציב בלתי רגיל. בעזה עצמה יושבים 100,000 איש בערך.

הם יגבו את הכסף והכל יהיה בסדר!

נצטרך לפרק את הבנקים.

מדוע אתה צריך לעשות זאת?

כי הבנקים הם במצב של פשיטת רגל.

הממשלה המקומית הפקידה שם כסף והם נחתו את הכסף

כהלוואות?

בבנק האמריקאי בלבד הפקידה 3,000,000 לי"מ, בכל יתר

הבנקים 8,000,000 לי"מ.

אבל הבנקים מחזיקים את הכסף בקהיר.

אז אין זה כסף ממשי.

אלוף מ. גורן:

60,000 חושבים ו-40,000 פליטים.

מר ש. גבירץ:

המסים הם נמוכים. אנחנו טוענים שצריך להעלות את המסים

ואת החשלומים בעד המים והחשמל. הם טוענים שאינם יכולים

לשלם יותר. אבל ברור לי שאחרת לא יוכלו לכלכל את עניניהם. חוסר העבודה הוא כמובן גדול

מאד. בכלל ישנה הרגשה שזהו אזור דחוס ביותר.

היו"ר השר פ. ספיר:

זה היה גם ב-1956.

מר ש. גבירץ:

ישנה צפיפות אוכלוסיה כמו במחוז תל-אביב.

אם תשאלו מה היתה שם התעסוקה, מחברר שרבים עבדו בביצורים

בסיני. היו מקבלים רשיון מיוחד לשבועיים לעבוד את הרצועה ולעבוד אצל קבלנים בסיני.

בחלק הצפוני, ששם יש פרדסים, מצב הכפרים הוא קצת יותר טוב, בעיר עזה המצב רע מאד. ככל

שהמקום קטן יותר, זה מורגש יותר. אפילו באל עריש ישנם 4,000 מחוסרי עבודה. גם הם

טוענים שהיו עסוקים בביצורים. הייצור העיקרי של אל עריש הם חמרים, שמן קיק, שמן מכוניות,

שמן סיכה. אשר לחקלאות המצב הוא שהחוליה המספלת בכך דואגת בעיקר לכך שלא יוציאו בהמות

מהרצועה, כי יש חשש רציני של מחלות הפה והשלפיים. מנסים לבדוק את מצב הייעור, שזה

אולי פתח לקצת תעסוקה. עוד ממסלת המנדט התחילה לייער את החולות והממשלה המצרית המשיכה

כאילו בפעולה זו, אבל הפליטים היו עוקרים את העצים ומשתמשים בהם כחומר להטקה.

השר ח. גבתי:

תעסוקה זו לא תיגמר אף פעם!

מר ש. גבירץ:

גם היום יש פריצות בחנויות על ידי פליטים. יש מצב של

יאוש, לא איכפת להם.

היו"ר השר פ. ספיר:

כך התרשמתי גם ב-1956.

מר ש. גבירץ:

מע"ץ עוסקת רק בסתימת הכביש הראשי לצרכי הצבא. השנקים

שלנו חרשו את הכבישים לא מעט.

היו"ר השר פ. ספיר:

זהו כביש אחד של 57 ק"מ.

מר ש. גבירץ:

בחלק מסויים יש שני כבישים.

היו"ר השר פ. ספיר:

כיון שמצב התעסוקה פה חמור יותר, אני מציע שיתקנו מיד את

הכביש ויעבדו עליו העובדים הקודמים בידים.

מר ש. גבירץ:

בתי הספר סגורים עכשיו. חומר הלימוד הוא כולו הסתה נגד

ישראל.

מדוע אינכם מפרסמים זאת ?

היו"ר השר פ. ספיר:

עשינו תערוכה, והיא צולמה על ידי כל תחנות הסליביזיה

אלוף מ. גורן:

בעולם. הכריחו את אונר"א לבנות בתי ספר לחוד לפליטים.

המקומיים לומדים שם עד הצהרים עם מורים מקומיים, הפליטים לומדים אחר הצהרים, אסור לערבב

אלה באלה, כדי שירגישו כי אלה הם פליטים ואלה חושבים. בענין זה החנוך היה חמור מאד,

כל שער היום הסתה.

מה הפרופורציה בין הפליטים לחושבים ?

היו"ר השר פ. ספיר:

שני שליש פליטים, שליש חושבים. בסיני אין פליטים.

מר ש. גבירץ:

מ-452,000 איש 120,000 הם חושבים.

אלוף מ. גורן:

האם אינכם יכולים להגיש איזו הצעה לעבודות צבוריות ?

היו"ר השר פ. ספיר:

בסיני המצב גרוע יותר.

מר ש. גבירץ:

באל עריש יש 52,000 איש, עוד 20,000 בידואים.

אלוף מ. גורן:

בסך הכל מעריכים את מספר החושבים בסיני הצפונית

מר ש. גבירץ:

ב-120,000.

כל ההחלטות הכלליות הקיימות ביחס לגדה המערבית קיימות

היו"ר השר פ. ספיר:

גם ביחס לרצועה עזה, כולל תיקון חכמישים.

עוררו את השאלה של שער המסבע. השאלה היא רצינית למדי.

השר י. ספיר:

האם אפשר לעשות משהו לתיקון המצב ?

אתה, השר ספיר, ד"ר ארנון ומר ניצן תגמרו את הענין.

היו"ר השר פ. ספיר:

אם אתם רואים צורך בשינוי, אנחנו מקבלים זאת.

צריך לשאול את נגיד הבנק.

השר י. ספיר:

תחקשו אתו טלפונית או שלגרפית.

היו"ר השר פ. ספיר:

בענין הרצועה ההתרחשות במקום היא חשובה מאד. אולי תגשו

לשם ביום חמשי או שני.

אני מוכן לכך ביום שני הבא.

השר ח.מ. שפירא:

אלוף משנה ברזילי, אנחנו רוצים לבוא אליכם ביום שני.

היו"ר השר פ. ספיר:

חראה גם, גבתי, איך מעבדים פרדסים.

הפרדסים מעובדים היטב.

השר ח. גבתי:

ההחלטה בעניין רמת המחירים ובעיית השער היא

אלוף ט. גורן:

חשובה מאד.

בעניין השער אמרנו כי השר ספיר עם ד"ר ארנון

ד"ר השר פ. ספיר:

וניצן יגמרו את העניין.

הסנכ"ל י. ארנון:

צריך לצלצל לנגיד הבנק.

ד"ר השר פ. ספיר:

ביום שני הבא בחשע-וחצי יש לנו ישיבה אחכם.

אלוף ט. גורן:

ליד מחסום-ארז.

(א) הגדה המערבית

ט ח ל י ט י מ :

1. יש לגשת מיד לעבודת היקון כבישים
ואפשר להעסיק בהן עד 5000-4000
איש.

2. חושלם הבנייה של כתי-ספר שהוחל
בבנייתם.

3. ייבדקו מוקדי חוסר ההעסקה.

(ב) רצועת עזה

1. יהוקנו הכבישים בחנאי עבודה מקומיים
כפי שהיו בעבר.

2. לאפות כוחו של השר י. ספיר, בהתייעצות
עם הסנהל הכללי של האוצר ואל"ם יעניצן,
להחליט בעניין שינויים בשער הלירה
המצריה שנקבע ברצועה.

(ג) כללי

1. חשולם לטורים בשטחים המוחזקים מסכורה
עבור החופש. פרטים ייקבעו על-ידי
ועדה הסנכ"לים.

2. הוועדה חבקר ברצועת עזה ביום ב' הקרוב.

הישיבה ננעלה בשעה 21:16

=====

פ ר ט י כ ל
הישיבה השניה של ועדה השרים להיאום בין ועדה
השרים לענייני פנים ושירותים ובין ועדה השרים
ובין ועדה השרים לענייני כלכלה בעניין השטחים
המוחזקים בידי צה"ל שהוקמה עפ"י החלטה מס.
556 של הממשלה מיום 18.6.67

י"ז בסיון תשכ"ז - 25.6.67

נכחו השרים : פ. ספיר - יו"ר,
י. ספיר,
ח.מ. שפירא,
י.ש. שפירא,
ז. שרף.

נעדר השר : ט. דיין.

ו. הורוביץ	-	נגיד בנק ישראל
ש. צויגרין	-	טזכירוח הממשלה
י. ארנון	-	משרד האוצר
י. טאוב	-	בנק ישראל
ר/א צ. צור	-	נציג שר-הבטחון

=====

(רשם טר י. טיטון).

(הישיבה בערכה לפני ישיבה
ועדה השרים לענייני כלכלה,
באותו יום).

הנגיד ד. הורוביץ:

קבלתי שוב סלגרמה מקרן המטבע (קורא את הסלגרמה).

בינתיים קבלתי בשבת הודעה טלפונית מהשגרירות

האמריקאית שירדן חושבת כי בתנאים של היום אין לה אפשרות לנהל משא ומתן ישר רשמי, ולכן

איו זה הוגן. כעת מה נשאר? נשארו שתי אפשרויות: או, כפי שמודיעים לי

האמריקאים, הם ישלחו איש אחד לירדן ואיש אחד הנה, ובאופן כזה ישחילו להביא לאיזה

משא ומתן, או שננהל את המשא ומתן בווישינגטון עם קרן המטבע. קרן המטבע מסתמכת על

תקנות. ישנה אפשרות שניה, לא להתחשב אחס, לא זה ולא זה, אלא אנחנו קובעים. אבל

אז אנחנו נכנסים בקונפליקט קשה עם הקרן. מה אפשר יהיה להשיג? אחת משתיים:

או שיטכינו שבעד כל דינר תתן לנו קרן המטבע לירה שטרלינג או שאנחנו נעמוד על עמדתנו.

אבל איננו יכולים להגיד שאיננו רוצים לדבר אחס. יש ברירה: או לדבר אחס פה או לדבר
יש שאלה של "קאנווערסאביליטי" או לא,

אחס שם. אחרי בירור שבו ניתן להם את כל הנימוקים שלנו, /אנא/ אנעמוד על עמדתנו.

היו"ר השר פ. ספיר:

אני מציע שאיש שלך או אתה בעצמך תסע לווישינגטון

ולא שישלחו הנה פקידים שילכו לחוץ בין צד זה

לבין צד זה.

השר י.ש. שפירא:

אני חומך בהצעה.

השר ח.מ. שפירא:

גם שם יהיו פקידים.

הנגיד ד. הורוביץ:

לא, יהיה איש לפי הסטנדרט שלי, ראש הקרן.

היו"ר השר פ. ספיר:

אם לפי זה, צריך לשנות את הקורס. אני מציע לתת יפוי

כוח לנגיד הבנק, אולי ירצה לגמור בשער של 8.

אנחנו רוצים שיהיה "קאנווערסאביליטי" ועל זה תעמוד 8.40.

הנגיד ד. הורוביץ:

אנא אם נחוץ יהיה, אסלגרף.

היו"ר השר פ. ספיר:

הבעיה הייתה כפי שהבינותי שאין מזומנים.

הנגיד ד. הורוביץ:

מתנגדים לזה שנדפיס כסף.

השר י.ש. שפירא:

אם אתה נוסע יש שאלה רצינית, שאנשים נמצאים

אצלנו ויש להם כסף ברב עמון בבנקים שלהם.

הנגיד ד. הורוביץ:

השר דיין הציע שזה ייכנס לחוך המשא ומתן.

אבל ישנה שאלה שעורר אותה נכון השר ספיר: אנחנו עומדים בפני סכנה שבגדה המערבית יוצר מצב שלאנשים לא יהיה כסף. היות והמאזן המסחרי שלנו אתם הוא חיובי מאד - אנחנו מוכרים יותר משהננו קונים, אחרי זמן קצר לא יהיה להם בכלל כסף. לכן החלטנו להדפיס. אנחנו מדפיסים, וזה יהיה כעבור שלשה שבועות.

השר ז. שרף:

מה זה משנה?

הנגיד ד. הורוביץ:

לא יהיו להם בכלל אמצעי חשולם.

השר ז. שרף:

איך יגיע אליהם הכסף המודפס? אם תעסיק אותם ותשלם

להם בעד עבודה ושירותים, יהיה להם כסף לקנות בין אם

מודפס או לא מודפס. אם לא תהיינה להם הכנסות, לא יוכלו להוציא כסף.

היו"ר השר פ. ספיר:

אוי ואבוי יהיה אם לא יהיה להם שום כסף. אם לא

חתך להם, ירעבו.

השר ז. שרף:

ענין הדפסת הכסף אינו פותר את הבעיה.

השר י. ספיר:

אני מבין שהמצב הוא שיש בנקים ויש פקדונות ואין דינרים.

אנחנו מאמצים את הלירות של כיבוש ונותנים אותם לבנקים,

והבנקים יכולים לשמש בלירות לפי קורס מסויים של הדינר.. הכסף שאנחנו נותנים לבנק

הוא למעשה כסף של מחנה.

שנית, השאלה היא: כמה יש שם פקדונות שאנחנו יכולים

לנזל או להזרים לחוץ המשק של הגדה המערבית על ידי זה שאנחנו נותנים על ידי

בנקוטים, שאנחנו מוסרים להם, להכניס לחוץ הזרם של השוק. לרוב הגדול של האוכלוסיה

אין אולי פקדונות. האם אפשר להעריך מהו סכום הכסף של כיבוש שאנחנו נצטרך להזרים

לגדה המערבית, כי יצטרך הכסף להתגלגל.

הנגיד ד. הורוביץ:

יש לנו רשימות של פקדונות.

היו"ר השר פ. ספיר:

יש סכום, אולי לא ירצו להחזיר את הפקדונות. באשר

הנגיד ידבר עם מר שוייצר, ידבר על כל הקומפלכס.

השר י. ספיר:

לפי דרישת הירדנים מתנגד שוייצר לכך שיהיה כסף

אחר.

25.6.76

ס ו ד י

4.

מר מאוב:

לא שהוא מחננד אלא שהוא מודיע כי הירדנים מתנגדים.
כחוב "מושל צבאי". במקרה של חוזה שלום תהיה נקודה
למיקוח.

הנגיד ד. הורוביץ:

היו"ר השר פ. ספיר:

מר שוייצר כראש קרן המטבע לא יוכל לקבל עמדה מובהקת פרו
ירדנית. אם לא - ימחו. הוא איננו כזה. קודמו היה
מעורב בפוליטיקה. יעקובסון היה דן לגופו של ענין. אני מניח שאולי יהיה גרעון גדול
יותר או שהריוח יהיה פחות או שלבנק יעלה הדבר איזה סכום. אני מציע שיסע מר הורוביץ.
כן אני מציע לא להגביל אותו, או שיהיה שער של 7.40 או שיהיה הסכם.

הנגיד ד. הורוביץ:

הפנכ"ל י. ארנון:

כדי למנוע אי-הבנה על מה שמדובר אעיר, שהמדובר הוא
לא על לירות-כיבוש אלא על דינר-כיבוש. אין כאן כל שאלה

של שער בין לירה ודינר.

השר י. ספיר:

היום המצב כגדוה הוא שהלירה הישראל הגיעה שם לפי השער של
12 ל' בדינר. הם מעלים את המחירים.

היו"ר השר פ. ספיר:

איני מבין. שאלה אחי בענין זה המשלוח הקנדית.
יש מהסור בדינרים. מציעים לירות ואסור להשחמש בהן.

מר מאוב:

היו"ר השר פ. ספיר:

שמעתי שהיו אתמול בגדה כ-150,000 ישראלים.

השר ז. שרף:

מי מחלק רשיונות ?

השר י.ש. שפירא:

יש לו לשר הבטחון כנראה כוח כנגד גויים ולא כנגד ישראלים.

השר י. ספיר:

לפי מה ששמעתי קנו ישראלים בגדה סחורות בסכום של

1,000,000 ל'.

הישיבה נגלה בשעה 16:01

ס ח ל י ט י ם

ליפוח כוחו של נגיד בנק ישראל
לנהל ולסיים משא-ומתן עם קרן
המטבע בקשר לדינר הירדני
ובקשר לפקדונות בבנקים הירדניים.
אחד התנאים יהיה הסרת הדינרים
שבידינו בשטרלינגים; באם תנאי
זה לא יתקבל נישאר בעמדהנו.
הנגיד יסע לוואשינגטון לצורך
המשא-ומתן.

הישיבה נבעלה בשעה 16:01

=====